

Dyrkningsforsøg med Havresorter.

1915—1920.

Ved J. C. Larsen.

160. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Af Beretninger om Forsøg med Havresorter er tidligere udkommet uden for Nr. i Rækken i »Landbrugets Kulturplanter« 10. Bind, Side 7 og Side 171, om Forsøg i Aarene 1888—1892, i Tidsskrift for Planteavl, Beretning Nr. 6 i 9. Bind, Side 203—261, for Aarene 1888—1900, Nr. 44 i 16. Bind, Side 543—702, Aarene 1901—1908, Nr. 111 i 23. Bind, Side 701—756, Aarene 1909—1912. Af korte Meddelelser om samme Forsøg er udsendte Nr. 2 i 1899, Nr. 29 i 1908, Nr. 34 i 1910 og Nr. 51 i 1914.

Den her foreliggende Beretning omfatter Resultater fra Forsøg med Havresorter i Aarene 1915—1920, udførte ved Tystofte, Lyngby og Aakirkeby paa Øerne og Askov Lermark, Askov Sandmark, Studsgaard, Borris og Tylstrup i Jylland.

Beretningen er udarbejdet af Forsøgsleder *J. C. Larsen*.

Forsøgslederne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Havren er i vort Land den mest udbredte Kornart; den dyrkes paa al Slags Jord, lige fra den raa Hede og nykultiverede Mose gennem alle Grader af Godhed til den bedste, (dybe, rige) Lermuld og klarer sig forholdsvis godt overalt.

For at vise den ringe Forskydning i Havredyrkningens Udbredelse skal anføres, at Havrearealet i 1907 udgjorde 15.6 pCt. af Agerjorden, i 1912 16.6 pCt. og i 1921 16.5 pCt.

I 1921 dyrkedes i hele Landet (det sydlige Jylland medregnet) 449 839 ha med Havre, heraf i Jylland 74.6 pCt., paa Øerne 25.4 pCt. Af Jyllands Agerjord dyrkes 18.9 pCt., af Øernes 12.0 pCt. med Havre.

Med Blandsæd, der hovedsagelig bestaar af Havre og Byg, dyrkedes i 1921 193 922 ha eller 7.1 pCt. af Agerjorden. Hertil benyttedes i 1920 200 731 ha, og uagtet det sydlige Jylland i 1921 forøgede sit Areal med Blandsæd med 3.9 pCt., er Landets samlede Areal hermed i 1921 dog formindsket med 6809 ha eller 3.4 pCt. Denne Fremtoning bemærkes, fordi Arealet med Blandsæd igennem en længere Aarrække stadig er gaaet langsomt, men sikkert fremad, uden at det egentlig har været muligt at finde en rimelig Forklaring til Udvidelsen.

Arealets Benyttelse til »Kornavl« i 1921 fremgaar af følgende Oversigt, hvor de anførte Tal betyder pCt. af Agerjorden i hele Landet: Hvede 3.3, Rug 8.3, Byg 9.3, Blandsæd 7.1, Havre 16.5, Bælgsæd 0.7, Boghvede 0.1, tilsammen 45.3 pCt. med Korn. Af Resten, 54.7 pCt., benyttes til Rodfrugter 15.8, Grønfoder og Græs 33.4, Brak 4.5, andre Høstarealer 1.0 pCt.

Foldudbyttet (hkg pr. ha) af Havre i hele Landet har i Gennemsnit aarlig været:

	Hvid Havre	Graa Havre
1909—13	19.9	13.0
1914—18	17.7	10.0
1919	19.6	10.3
1920	18.4	9.6
1921	19.0	8.2

Nedgangen i Femaaret 1914—18 skyldes især Tørken i Somrene 1917 og 1918, men er vel ogsaa noget paavirket af Vanskelighederne med at fremskaffe tilstrækkelig Kunstgødning og af Staldgødningens ringe Værdi i de sidste Krigsaar. Den graa Havres lave Foldudbytte i Sammenligning med hvid Havre er alene en Følge af de ringere Kaar, som bydes den paa Jyllands daarlige Sandjord.

Havrens Dyrkningsforhold paa Forsøgsmarkerne.

Forsøgene er udførte i Aarene 1915—1920, altsaa i 6 Aar, med følgende Sorter: Svaløf Sejrhavre, Svaløf Kronhavre, Gul Næsgaard-Havre (Rendyrkning 1910), Gul Næsgaard-Havre (gammel Avl), Abed Nova-Havre (forhen kaldt Nr. 306) ved Stationerne paa Øerne (Tystofte, Lyngby og Aakirkeby) og Sejrhavre, Kronhavre, Gul Næsgaard-Havre 1910, Tystofte Stjerne-Havre, Svaløf Guldregns-Havre, Lyngby Hede-Havre,

Graa Havre Nr. 32 fra Jens Nielsen, Borris, ved Stationerne i Jylland (Askov Lermark, Askov Sandmark, Studsgaard, Borris og Tylstrup).

Den anvendte Saasæd er oprindeligt anskaffet hos de paa-gældende Opdrættere, men er senere hvert Aar fremavlet paa Forsøgsstationen ved Lyngby, hvorfra den aarlig er fordelt til de enkelte Forsøgssteder. Den til Fremavl anvendte Udsæd er afsvampet med Formalin, hvorimod Udsæden til Forsøgene af Hensyn til en regelmæssig og paalidelig Spiring ikke er behandlet med Bejdsningsmidler. Spireevnen er aarlig undersøgt enten ved Statsfrøkontrollen eller paa Forsøgsstationen ved Lyngby.

Tabel 1. Udbyttet af Gul Næsgaard-Havre paa Forsøgsmarkerne 1915—1920.

	1915	1916	1917	1918	1919	1920	Gennemsnit
Kærneudbytte i hkg pr. ha.							
Lyngby	32.1	49.7	11.5	28.7	28.3	39.2	31.6
Tystofte	26.6	41.4	19.3	28.0	24.2	34.9	29.1
Aakirkeby	21.0	41.8	9.4	33.8	38.0	38.8	30.5
Askov Lermark	27.2	34.9	21.9	25.4	37.6	34.1	30.2
Askov Sandmark	16.8	24.4	16.8	24.4	22.0	13.6	19.7
Studsgaard	12.4	22.3	9.8	7.2	15.7	22.0	14.9
Borris	23.3	31.9	19.9	13.0	28.5	30.7	24.6
Tylstrup	28.2	34.4	32.9	26.8	29.5	22.7	29.1
Gennemsnit 1915—20	23.5	35.1	17.7	23.4	28.0	29.5	26.2
— 1909—12							31.6
Halmudbytte i hkg pr. ha.							
Lyngby	38.3	68.9	16.1	46.2	35.3	62.3	44.5
Tystofte	34.0	58.7	21.7	35.9	35.3	50.4	39.3
Aakirkeby	36.2	87.9	15.1	65.6	60.3	76.8	57.0
Askov Lermark	34.9	60.0	29.9	43.2	56.0	49.5	45.6
Askov Sandmark	26.8	39.6	21.2	28.8	27.6	14.8	26.5
Studsgaard	28.2	38.8	22.1	15.2	45.1	29.4	29.7
Borris	31.7	52.4	26.7	18.3	34.8	33.1	32.8
Tylstrup	45.8	64.6	41.8	35.0	40.7	31.5	43.2
Gennemsnit 1915—20	34.5	58.8	24.3	36.0	41.9	43.5	39.8
— 1909—12							49.7

Ligesom i den sidst udsendte Havreberetning (111. Beretning) meddeles her en Oversigt over Udbyttet af Gul Næsgaard-Havre i alle Forsøgsaar paa samtlige Forsøgssteder (se Tabel 1).

Oversigt over Vejrforholdene 1915—1920.

		Middelvarme i Celsius°						Samlet Nedbør i Millimeter					
		Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August
Tystofte	1915	0.2	6.2	9.8	14.7	15.5	15.3	17	16	51	6	77	48
	1916	1.1	6.9	10.7	12.3	16.1	15.8	22	63	40	66	73	86
	1917	÷ 1.4	3.8	11.2	17.5	16.9	17.6	42	34	8	26	43	90
	1918	2.4	7.2	12.3	12.8	16.0	16.2	4	39	7	24	85	71
	1919	1.0	5.7	11.6	14.3	14.9	14.7	28	39	10	49	117	51
	1920	4.9	7.9	11.8	14.1	17.1	15.5	18	87	50	23	78	32
Gsn. 1887—1920		1.8	5.9	11.2	15.2	16.8	16.0	34.0	34.0	36.0	47.0	63.0	67.0
Lyngby	1915	÷ 0.4	5.9	9.5	13.8	14.9	14.9	15	27	48	11	100	63
	1916	0.4	6.8	10.4	12.1	16.1	15.0	16	36	35	73	45	145
	1917	÷ 2.2	3.2	10.6	17.4	17.1	17.3	26	39	14	19	41	69
	1918	1.5	7.0	11.7	12.6	15.5	15.7	7	33	22	61	83	66
	1919	0.4	5.4	11.5	13.9	15.0	13.8	29	60	7	44	76	72
	1920	4.2	7.4	11.0	13.8	16.8	14.5	25	98	97	63	85	104
Gsn. 1891—1920		1.5	5.7	10.8	14.7	16.5	15.5	37.4	44.7	40.1	55.5	63.6	81.3
Aakirkeby	1915	0.6	4.6	8.9	13.8	15.8	14.8	30	15	20	10	67	72
	1916	0.8	5.7	10.0	11.6	15.1	14.6	40	23	32	66	70	73
	1917	÷ 2.7	2.6	9.5	16.7	16.8	17.5	57	36	9	7	42	106
	1918	1.2	6.0	10.7	12.2	15.6	16.0	10	19	30	67	27	69
	1919	0.3	4.6	9.5	13.4	15.0	13.6	44	52	26	65	71	57
	1920	3.8	7.1	10.6	13.2	16.9	15.2	13	94	60	50	57	68
Gsn. 1910—1919		0.4	4.9	9.7	13.7	15.9	15.4	50.0	57.0	31.0	41.0	58.0	89.0
Askov	1915	0.6	6.4	9.9	14.3	14.7	14.5	48	19	34	12	108	143
	1916	0.2	6.4	12.0	11.1	14.6	14.5	36	46	77	91	82	85
	1917	÷ 1.5	2.9	11.2	16.7	15.2	16.0	28	34	12	63	44	138
	1918	2.3	6.7	12.2	12.1	14.6	15.0	5	44	20	59	56	73
	1919	0.6	5.3	11.8	13.0	14.0	13.3	44	48	14	70	81	77
	1920	4.6	7.1	11.3	14.3	15.8	14.1	25	99	56	18	125	93
Gsn. 1886—1920		1.5	5.6	10.8	14.2	15.5	14.9	46.0	44.0	44.0	58.0	75.0	95.0

Det vil heraf ses, at Udbyttet i flere af Aarene, især i 1917, har været usædvanligt ringe, men det vil ogsaa erindres, at Tørken særlig i nævnte Aar var mere end almindelig ondartet.

Af Oversigten over Vejret vil fremgaa, at den her omhandlede Forsøgsperiode har haft Vejrforhold, som især i den østlige Del af Landet (hvor Stationerne paa Øerne ligger) har hæmmet Havrens gode Udvikling føleligt.

Oversigt over Vejrforholdene 1915—1920 (fortsat).

		Middelvarme i Celsius ^o						Samlet Nedbør i Millimeter					
		Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August
Studsgaard	1915	0.2	5.6	9.9	14.1	14.0	14.2	46	31	23	24	132	98
	1916	0.2	6.8	10.3	11.4	15.2	14.2	17	37	88	91	75	120
	1917	÷ 1.6	2.8	11.4	17.1	16.2	16.1	41	39	10	59	44	115
	1918	2.2	6.8	12.3	12.0	14.9	15.0	4	46	25	42	97	79
	1919	0.4	5.5	11.8	13.2	14.4	13.0	58	47	11	66	74	87
	1920	4.8	6.8	11.4	14.7	15.6	13.9	39	86	75	29	91	73
	Gsn. 1907—1920		1.7	5.7	10.7	13.8	15.5	14.6	43.6	41.6	37.3	54.7	73.8
Borris	1915	0.5	5.5	10.1	13.3	14.4	14.8	46	27	28	39	110	116
	1916	0.3	6.4	10.3	11.8	15.1	14.2	18	34	67	84	63	108
	1917	÷ 1.5	2.6	11.1	17.2	16.0	16.7	46	37	10	51	34	119
	1918	2.2	7.0	12.4	12.1	15.3	15.5	1	34	12	35	46	65
	1919	0.7	5.5	11.4	13.4	14.2	13.4	58	55	12	55	86	80
	1920	4.7	7.2	11.6	14.6	15.9	14.5	31	85	70	26	102	84
	Gsn. 1908—1920		1.8	5.7	10.7	13.9	15.6	14.9	40.4	42.1	30.9	47.8	63.0
Tylstrup	1915	÷ 0.6	5.4	8.3	12.9	14.1	14.5	25	18	15	51	188	55
	1916	÷ 0.7	6.2	10.0	11.7	15.6	14.0	22	63	54	79	51	90
	1917	÷ 2.5	2.7	10.0	15.6	15.9	16.4	64	28	4	71	46	160
	1918	1.4	5.6	11.0	11.9	14.6	14.8	2	59	9	49	132	100
	1919	÷ 0.6	5.6	11.5	13.1	15.4	13.3	38	44	17	50	86	100
	1920	4.6	6.5	11.1	14.4	15.9	14.2	33	83	87	18	67	60
	Gsn. 1895—1920		0.9	5.2	10.3	14.2	15.8	14.9	36.6	41.9	41.2	48.8	60.6

Af Tabel 1 vil det ogsaa ses, at det gennemsnitlige Udbytte for alle Stationer og Aar er 26.2 hkg Kærne og 39.8 hkg Halm pr. ha, medens den forudgaaende 4-aarige Periode fra de samme Steder i Gennemsnit viser et Udbytte paa henholdsvis 31.6 og 49.7 for samme Havresort, altsaa et Merudbytte paa 5.4 hkg Kærne og 9.9 hkg Halm pr. ha. Da Forsøgene kun i ringe Grad har været paavirkede af den ellers i Landbruget følelige Vanskelighed med at fremskaffe den fornødne Mængde Gødning (især Kunstgødning) gennem flere af de her omhandlede Aar (1917, 18 og 19), maa den paaviste Nedgang i alt væsentligt skyldes de mindre gunstige Vejrforhold.

Landets Middelhøst af hvid Havre er for de samme 6 Aar, 1915—20, udregnet at være 18.3 hkg Kærne pr. ha, hvoraf ses, at Middeludbyttet paa Forsøgsstationerne, der ogsaa omfatter

Jorder af meget let Beskaffenhed (Halvdelen af Forsøgsstederne har let Sandjord) ligger 43 pCt. over Landets Middelhøst af Havre.

Forsøgene ved Tystofte.

Jorden er muldrig Lerjord i god Gødningskraft. Forfrugten har været i 1915, 1918 og 1919 Rodfrugter, 1916 og 1917 enaarig Kløver og 1920 Hvede. Havren blev i 1915 og 1916 gødet med 90 kg Chilisalpeter og 90 kg Superfosfat pr. ha, i 1917 med 100 kg Chilisalpeter og i 1920 med 200 kg Chilisalpeter og 200 kg Superfosfat. I 1918 og 1919 blev ikke tilført Kunstgødning. Udsædsmængden har varieret fra 174 til 210 kg pr. ha, afpasset efter Sorternes undertiden noget vekslende Spireevne. Saadatoerne har i de 6 Aar været henholdsvis 19. og 11. April, 7. Maj, 19., 23. og 24. April, og Havren er i de første 5 Aar bredsaet, i 1920 radsaet. Parcellernes Størrelse var i 1915—1919 25 m² med 9—12 Fællesparceller, i 1920 45 m² med 5 Fællesparceller. Høstdatoerne er henholdsvis for Aarene 16., 17., 17., 22. og 16. August.

Følgende Bemærkninger har ledsaget de aarlig indsendte Forsøgsresultater:

1915. Jorden bekvem og passende fugtig. Spiringen ensartet, Plantebestanden jævn og passende tæt. Havren voksede kun svagt til i den tørre Forsommer, Bestanden blev tillige noget plettet og uregelmæssig. Afgrøderne lidt smaa og fuldstændig fri for Lejesæd.

1916. En stærk Regn kort efter Saaningen gjorde Jorden fast og skorpet, saa det blev nødvendigt at harve den eet Træk med Hesteharve og to Træk med Haandharve. Havren spirede herefter ganske godt, og Bestanden blev jævn og pæn. Ingen Lejesæd. Af de seks Havresorter var Nova-Havren lidt mere kortstraet end de andre.

1917. Jorden noget knoldet, men i øvrigt ret bekvem. Efter Saaningen hjemsogetes Forsøget stærkt af Raager, og ugunstigt Vejr forhalede Spiringen en Del, Bestanden blev derfor tynd og daarlig. Senere skadede Muldvarpe og Sortrust Forsøget, hvorfor det maa anses for upaalideligt.

1918. Bestanden var fra Foraaret af noget aaben. Angreb af Fritfluer og Thrips i Forbindelse med den ret lange Tørkeperiode i Maj og Juni hæmmede Udviklingen en Del. En god Regn midt i Juli bragte dog Kærnedannelsen til en god Afslutning.

1919. Spiringen god og ensartet. Plantebestanden var passende, men Kulde og Tørke i Forsommeren gav ringe Vækst og smaa Afgrøder.

1920. Jorden kun nogenlunde bekvem. Spiringen god og ensartet. Det lidt fugtige og kolde Vejr i Maj gav en god Buskning, og Udvik-

lingen blev god og regelmæssig. En Tordenregn sidst i Juli slog Havren noget ned, men Udviklingen var paa dette Tidspunkt saa langt fremme, at den ikke gjorde synlig Skade.

Tabel 2. Forsøg med Havresorter 1915—1920. *Tystofte.*

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne
	Kærne	Halm				Kærne	Halm		
1915.					1918.				
Sejr-Havre	27.8	32.9	100	46	Sejr-Havre	31.6	35.4	100	47
Kron-Havre	25.9	36.4	94	42	Kron-Havre	29.0	34.0	92	46
Gul Næsgd.-H. 1910	26.6	34.0	96	44	Gul Næsgd.-H. 1910	28.0	35.9	89	44
do. gl. Avl	26.6	34.2	96	44	do. gl. Avl	28.6	35.4	91	45
Nova-Havre	25.4	32.6	91	44	Nova-Havre	29.9	34.2	95	47
1916.					1919.				
Sejr-Havre	40.8	60.6	100	40	Sejr-Havre	24.3	37.3	100	39
Kron-Havre	40.5	60.1	99	40	Kron-Havre	26.6	37.0	110	42
Gul Næsgd.-H. 1910	41.4	58.7	101	41	Gul Næsgd.-H. 1910	24.2	35.3	100	41
do. gl. Avl	40.5	60.3	99	40	do. gl. Avl	25.1	37.5	103	40
Nova-Havre	42.4	58.6	104	42	Nova-Havre	25.1	35.5	103	41
1917.					1920.				
Sejr-Havre	19.6	20.1	100	49	Sejr-Havre	33.9	50.5	100	40
Kron-Havre	20.8	21.1	106	50	Kron-Havre	35.3	50.0	104	41
Gul Næsgd.-H. 1910	19.3	21.7	98	48	Gul Næsgd.-H. 1910	34.9	50.4	103	41
do. gl. Avl	18.9	20.4	96	48	do. gl. Avl	35.4	49.5	104	42
Nova-Havre	18.3	18.8	96	50	Nova-Havre	33.7	44.1	99	43

Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	pCt. Skal	Tidlighed 1 = tidligst 10 = sildigst	Lejetilbøjelighed 1 = helt staaende 10 = helt i Leje	Vægt af	
	Kærne	Halm						1 hl, kg	1 Korn, mg
Sejr-Havre	29.7	39.5	100	43	25.8	5	5	51.1	33.2
Kron-Havre	29.7	39.8	100	43	25.1	5	4	48.5	34.7
Gul Næsgaard-H. 1910	29.1	39.3	98	43	25.8	4	5	50.3	35.7
do. gl. Avl	29.2	39.6	98	42	25.0	5	4	49.3	35.5
Nova-Havre	29.2	37.3	98	44	25.2	4	5	50.4	34.4

I Tabel 2 er Resultaterne for de enkelte Aar og Gennemsnitsudbyttet for Aarene 1915—1920 sammenstillede. Heraf ses,

at de 5 Havresorter i Gennemsnit har givet paa det nærmeste samme Kærneudbytte, fra 29.1 til 29.7 hkg pr. ha. Gaar man de enkelte Aar efter, ses det tillige, at om end Sorternes relative Udbytte ikke forandres stærkt, gør der sig dog nogle Forskeligheder gældende. Medens saaledes Sejr-Havre i 1915, 1916 og 1918 giver indtil 2.6 hkg mere end Kron-Havre, staar den sidstnævnte højest i 1917, 1919 og 1920. Nova-Havren viser i 1916 omtrent 2 hkg mere end Kron-Havre, i 1917 2 hkg mindre end denne. Halmudbyttet er ligeledes saa godt som ens for de 4 Sorters Vedkommende, hvorimod Nova-Havre har givet ca. 2 hkg Halm pr. ha mindre end de øvrige.

Forsøgene ved Lyngby.

Jorden er let Lermuld i god Gødningskraft.

Forfrugt henholdsvis: Hvede, Runkelroer, Runkelroer, Staldfoder, Ærter og Rødkløver til Frø. Til Havren er hvert Aar gødet med 200—300 kg Chili- eller Norgesalpeter, 200—400 kg Superfosfat og 200 kg Kaligødning pr. ha. Udsædsmængden har stadig været 200 kg pr. ha, Saadatoen henholdsvis 14., 11., 24., 3., 25. og 16. April. Havren er bredsaet og dækket med Haandplov. Parcelstørrelsen altid 25 m², Fællesparcellernes Antal 8. Høstdatoer: 24. Aug., 16.—17. Aug., 28. Juli og 3. Aug., 17. Aug., 26.—28. Aug. og 23.—25. Aug.

Af Bemærkninger om Forsøgene hidsættes:

1915. Spiringen god og ensartet, Udviklingen i Begyndelsen god, men Forsommerens Tørke hæmmede Væksten stærkt. Udbyttet blev dog jævnt godt og Forsøget tilfredsstillende.

1916. Bekvem Jord, Spiring saavel som Udvikling i det hele god.

1917. Jorden ved Saaningen lidt vaad og tung. Spiringen lidt træg og Udviklingen meget vanskelig i den tørre Forsommer. Ingen Sygdomsangreb af Betydning. Afgrøderne smaa.

1918. Bekvem Jord. Spiringen god. Væksten hæmmedes en Del af Tørken. Regnen sidst i Juni gjorde Afgrøden noget tvemoden.

1920. Jorden bekvem. Havren spirede godt og udviklede sig kraftigt i det fugtige, men dog ret milde Vejr. I nogle Parceller gik Havren ret stærkt i Leje.

Udbyttet i de enkelte Aar saavel som Gennemsnittet for alle 6 Aar er opført i Tabel 3.

Af denne vil det ses, at Sejr- og Kron-Havre i Gennemsnit staar øverst og ens i Kærneudbytte, at de to Stammer af Gul Næsgaard-Havre har givet omtrent samme Udbytte, og at Nova-

Tabel 3. Forsøg med Havresorter 1915—1920. Lyngby.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne
	Kærne	Halm				Kærne	Halm		
1915.					1918.				
Sejr-Havre	34.1	40.7	100	46	Sejr-Havre	29.1	44.7	100	39
Kron-Havre	34.1	38.6	100	47	Kron-Havre	29.5	44.1	101	40
Gul Næsgd.-H. 1910	32.1	38.3	94	46	Gul Næsgd.-H. 1910	28.7	46.2	99	38
do. gl. Avl	31.7	39.5	93	45	do. gl. Avl	27.8	45.9	96	38
Nova-Havre	33.8	36.6	99	48	Nova-Havre	28.7	40.0	99	42
1916.					1919.				
Sejr-Havre	48.8	72.2	100	40	Sejr-Havre	27.6	33.1	100	45
Kron-Havre	47.3	68.9	97	41	Kron-Havre	28.4	34.9	103	45
Gul Næsgd.-H. 1910	49.7	68.9	102	42	Gul Næsgd.-H. 1910	28.3	35.3	103	44
do. gl. Avl	48.4	69.9	99	41	do. gl. Avl	28.1	34.5	102	45
Nova-Havre	49.7	68.9	102	42	Nova-Havre	27.7	33.0	100	46
1917.					1920.				
Sejr-Havre	14.2	17.7	100	45	Sejr-Havre	38.6	63.8	100	38
Kron-Havre	13.2	17.4	93	43	Kron-Havre	40.0	62.7	104	39
Gul Næsgd.-H. 1910	11.5	16.1	81	42	Gul Næsgd.-H. 1910	39.2	62.3	102	39
do. gl. Avl	11.1	15.7	78	41	do. gl. Avl	39.7	60.5	103	40
Nova-Havre	14.3	16.8	101	46	Nova-Havre	37.3	59.7	97	38

Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	pCt. Skal	Tidlighed 1 = tidligst 10 = sildigst	Lejetilbøjelighed 1 = helt staaende 10 = helt i Leje	Vægt af	
	Kærne	Halm						1 hl, kg	1 Korn, mg
Sejr-Havre	32.1	45.4	100	41	26.9	5.0	2.3	52.3	34.1
Kron-Havre	32.1	44.4	100	42	25.8	5.9	2.4	48.7	33.9
Gul Næsgaard-H. 1910	31.6	44.5	98	42	26.1	5.7	2.3	51.1	37.5
do. gl. Avl	31.1	44.3	97	41	26.1	5.8	2.3	49.6	37.0
Nova-Havre	31.9	43.0	99	43	24.3	4.1	2.7	52.7	34.1

Havre her er helt paa Højde med de andre Sorter i Henseende til Kornmængde. Af Resultaterne fra de enkelte Aar fremgaar, at Nova-Havren baade i 1916 med de største Afgrøder og i 1917 med de mindste Afgrøder staar blandt de højest ydende af de prøvede 5 Sorter, og at Sejr- og Kron-Havre kæmper om

Førstepladsen, men maa nøjes med at dele Æren. De staar i 1916 begge lidt under Gul Næsgaard-Havre 1910. Sejr-Havren har givet ca. 1 hkg Halm mere end Kron- og Gul Næsgaard-Havre og 2.4 hkg mere end Nova-Havre.

Forsøgene ved Aakirkeby.

Jorden er ret svær Lermuld, lidt kold og med en Undergrund af stiv Lerjord.

Forfrugten har været: Bælgsæd, Kaalroer, do., Byg, Turnips og do. Der er af Gødning til Havren anvendt 100—200 kg Chili- eller Norgesalpeter, 200—300 kg Superfosfat og 100—150 kg Kaligødning pr. ha. Udsæd 180—200 kg pr. ha. Saa-tid: 23. April, 26. April, 5. Maj, 18. April, 28. April og 6. Maj.

Saamaaden har været Bredsaaning, Parcelstørrelsen 25 m² og Antallet af Fællesparceller 8—10. Høstdatoer: 23. August, 28. Aug.—4. Septbr., 13.—18. Aug., 13.—17. Aug., 20.—26. Aug. og 19.—21. Aug.

Til Forsøgene er knyttet følgende Bemærkninger:

1915. Jorden særdeles bekvem. Spiringen normal og den første Udvikling god, men Juni Maanedes Tørke blev for stærk til, at der kunde opnaas et godt Udbytte. Angreb af Fritfluen fandt Sted i mindre Omfang og var ret ligeligt fordelt over alle Parceller. Forsøget maa anses for tilfredsstillende.

1916. Jorden passende fin og fugtig. Spiringen god. Fritfluens Angreb sporedes, men gjorde ingen synlig Skade af Betydning. Høstforholdene vanskelige. Halmmængden usædvanlig stor i den fugtige Sommer.

1917. Jorden særdeles bekvem. Spiringen god, men senere udtyndedes Bestanden en Del paa Grund af Tørken, der ogsaa paa anden Maade hæmmede Udviklingen. Afgrøderne blev alt for smaa. Af Plantesygdomme iagttoges lidt Brand.

1918. Jorden bekvem og passende fugtig. Spiringen forløb normalt. Lidt Havrebrand iagttoges.

1919. Jorden bekvem. Spiringen normal.

1920. Jorden ret bekvem, dog lovlig fugtig. Spiringen tilfredsstillende og Udviklingen normal. Hvidaks viste sig efter Skridningen ret stærkt, især hos Sejr-Havre.

I Tabel 4 er Resultaterne opførte, hvoraf vil ses, at Udbyttet af de 5 Havresorter ligesom ved de to andre Stationer paa Øerne paa det nærmeste er ens (30.0—30.9 i Gennemsnit). I de enkelte Aar varierer Sorterne vel noget indbyrdes, saaledes at Sejr-Havre kommer øverst i 1915 og 1919, Kron-Havre i

Tabel 4. Forsøg med Havresorter 1915—1920.

Aakirkeby.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne
	Kærne	Halm				Kærne	Halm		
1915.					1918.				
Sejr-Havre	22.6	36.2	100	38	Sejr-Havre	34.8	66.8	100	34
Kron-Havre	22.3	35.9	99	38	Kron-Havre	35.6	62.6	102	36
Gul Næsgd.-H. 1910	21.0	36.2	93	37	Gul Næsgd.-H. 1910	33.8	65.6	97	34
do. gl. Avl	21.0	36.6	93	36	do. gl. Avl	33.4	67.4	96	33
Nova-Havre	22.3	32.9	99	40	Nova-Havre	32.6	57.4	94	36
1916.					1919.				
Sejr-Havre	40.9	86.4	100	33	Sejr-Havre	40.2	62.4	100	39
Kron-Havre	39.4	82.6	96	32	Kron-Havre	38.4	60.6	96	39
Gul Næsgd.-H. 1910	41.8	87.9	102	32	Gul Næsgd.-H. 1910	38.0	60.3	95	39
do. gl. Avl	41.6	88.5	102	32	do. gl. Avl	36.8	59.0	92	38
Nova-Havre	40.9	94.6	100	30	Nova-Havre	39.4	58.1	98	40
1917.					1920.				
Sejr-Havre	9.1	14.2	100	39	Sejr-Havre	38.0	79.6	100	32
Kron-Havre	9.4	14.5	103	39	Kron-Havre	38.4	78.4	101	33
Gul Næsgd.-H. 1910	9.4	15.1	103	38	Gul Næsgd.-H. 1910	38.8	76.8	102	34
do. gl. Avl	8.5	14.6	93	37	do. gl. Avl	38.8	77.2	102	33
Nova-Havre	8.1	13.1	89	38	Nova-Havre	37.6	73.6	99	34

Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærne- udbyttet	pCt. Kærne	Leje- tilbøjelighed. 1 = helt staaende 10 = helt i Leje
	Kærne	Halm			
Sejr-Havre	30.9	57.6	100	35	1.8
Kron-Havre	30.6	55.8	99	35	1.8
Gul Næsgaard-Havre 1910.	30.6	57.0	99	35	1.2
do. gl. Avl	30.0	57.2	97	34	1.5
Nova-Havre	30.2	55.0	98	35	2.3

1918, Gul Næsgaard-Havre i 1916 og 1920, men Aarenes ret forskellige Vejrlig synes ikke at have øvet afgørende Indflydelse paa den ringe Forskel, der er i Kærneudbyttet. Gul Næsgaards høje Udbytte i de fugtige Somre 1916 og 1920 er dog muligvis ikke helt tilfældigt, men noget sikkert i denne Henseende vil det næppe være rigtigt at bygge paa saa smaa Af-

vigelser. Halmudbyttet er ved Aakirkeby meget stort, især i 1916 og 1920, i hvilke Aar Kærneprocenten gaar ned til ca. 33 og derunder, men ogsaa i Gennemsnit for alle 6 Aar er Kærneprocenten lav paa Grund af den meget store Halmængde.

Forsøgene paa Askov Lermark.

Jordbunden er let Lermuld, noget kold og med stenet Lerunderlag. Forfrugten har i alle Aar været Runkelroer, Roebladene er nedpløjede, og der er ingen Gødning anvendt til Havren undtagen i 1920, hvor der er tilført 250 kg Norgesalpeter, 200 kg Superfosfat og 150 kg Kaligødning pr. ha. Af Udsæd er benyttet 180 kg pr. ha, og Saadatoerne har været: 23., 27., 28., 25., 28. April og 4. Maj. Havren er bredsaaet, Parcelstørrelsen er 25 m², Fællesparcellernes Antal 10—12. Høstdatoer: 24. Aug.—1. Septbr., 7.—14. Septbr., 11.—20. Aug., 20.—22. Aug., 1.—6. Septbr. og 21.—25. Aug.

Af Bemærkninger til Forsøgene hidsættes følgende:

1915. Jorden særdeles bekvem. Spiringen hurtig og god. Tørken i Juni trykkede Væksten noget, Straaet blev kort, men Toppen god. Af Sygdomme bemærkedes Lyspletsyge. Stjerne-Havre staar gennemgaaende meget daarligt, graa Havre har klaret sig bedre, men er gaaet i Leje og har mange Grønskud.

1916. Særdeles bekvem Jord ved Saaningen. God Spiring og i Begyndelsen god Vækst. Senere foregik Væksten langsomt i det kolde og fugtige Vejr. Graa Havre var ved Høsten helt i Leje, de andre havde paa Grund af Storm og Regn midt i August mange knækkede Straa. Høsten vanskelig og spildsom.

1917. Bekvem Jord. Spiringen jævn og ensartet. To Tørkeperioder har i Sommerens Løb hæmmet Væksten, særlig hos de tidlige Sorter.

1918. Særdeles bekvem Jord. Havren spirede godt og udviklede sig hurtigt og kraftigt. Den tog ingen nævneværdig Skade af Tørken. Alle Sorter stod godt op ved Høstningen.

1919. Meget bekvem ved Saaningen. God Spiring, kraftig og hurtig Udvikling. Graa Havre gik stærkt i Leje ca. 10 Dage før Høstningen, hvorimod de andre Sorter holdt sig staaende.

1920. Meget bekvem ved Saaningen. Havren spirede og udviklede sig godt. Ca. 14 Dage før Høst gik den graa Havre i Leje.

I Tabel 5 er Resultaterne sammenstillede. Det vil heraf ses, at i Gennemsnit staar Kron-Havre lidt over Sejr-Havre, og at baade Gul Næsgaard-, Nova- og Hede-Havre ligeledes har givet lidt mere end Sejr-Havre. Guldregns-Havre har givet 3 hkg Kærne mindre end Kron-Havre. Af de to Familier graa

Tabel 5. Forsøg med Havresorter 1915—1920.

Askov Lermark.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha				Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	Navn	Udbytte i hkg pr. ha			
	Kærne	Halm	Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne				Kærne	Halm	Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne
1915.						1918.					
Sejr-Havre	26.7	35.8	100	43		Sejr-Havre	26.6	44.0	100	38	
Kron-Havre	27.2	35.1	102	44		Kron-Havre	28.0	43.4	105	39	
Gul Næsgaard-H.	27.2	34.9	102	44		Gul Næsgaard-H.	25.4	43.2	95	37	
Nova-Havre	—	—	—	—		Nova-Havre	28.0	44.2	105	39	
Stjerne-Havre	26.7	31.6	100	46		Stjerne-Havre	28.4	40.8	107	41	
Guldregns-Havre	23.9	35.9	90	40		Guldregns-Havre	25.6	44.2	96	37	
Hede-Havre	24.7	42.4	93	37		Hede-Havre	28.8	54.0	108	35	
Graa Havre, Borris	24.9	42.4	93	37		Graa Havre, Borris	30.2	48.8	114	38	
1916.						1919.					
Sejr-Havre	32.5	57.0	100	36		Sejr-Havre	34.8	54.4	100	39	
Kron-Havre	36.1	61.9	112	37		Kron-Havre	37.6	53.0	108	42	
Gul Næsgaard-H.	34.9	60.0	107	37		Gul Næsgaard-H.	37.6	56.0	108	40	
Nova-Havre	—	—	—	—		Nova-Havre	37.8	51.8	109	42	
Stjerne-Havre	35.8	53.5	110	40		Stjerne-Havre	38.0	52.8	109	42	
Guldregns-Havre	33.3	57.7	102	37		Guldregns-Havre	34.8	55.4	100	39	
Hede-Havre	34.5	64.8	106	35		Hede-Havre	35.8	67.0	103	35	
Graa Havre, Borris	37.2	61.8	114	38		Graa Havre, Borris	35.2	64.8	101	35	
1917.						1920.					
Sejr-Havre	23.1	28.9	100	44		Sejr-Havre	33.2	49.4	100	40	
Kron-Havre	25.8	27.4	112	48		Kron-Havre	34.4	49.0	104	41	
Gul Næsgaard-H.	21.9	29.9	95	42		Gul Næsgaard-H.	34.1	49.5	103	41	
Nova-Havre	23.9	25.2	103	49		Nova-Havre	33.1	46.3	100	41	
Stjerne-Havre	21.7	26.4	94	45		Stjerne-Havre	32.6	44.4	98	42	
Guldregns-Havre	20.8	27.8	90	43		Guldregns-Havre	32.3	47.5	97	40	
Hede-Havre	28.0	29.2	121	49		Hede-Havre	26.8	51.4	81	34	
Graa Havre, Borris	28.3	30.4	123	48		Graa Havre, Borris	27.4	52.4	83	34	

Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	Leje-tilbøjelighed. 1 = helt staaende 10 = helt i Leje	Vægt af	
	Kærne	Halm				1 hl, kg	1 Korn, mg
Sejr-Havre	29.5	44.9	100	40	4.2	50.8	31.6
Kron-Havre	31.5	45.0	107	41	2.8	50.1	33.1
Gul Næsgaard-H.	30.2	45.6	102	40	3.4	47.7	34.1
Nova-Havre	(30.7)	(42.0)	(104)	(42)	—	(49.4)	(31.9)
Stjerne-Havre	30.5	41.6	103	42	6.3	48.8	30.8
Guldregns-Havre	28.5	44.8	97	31	3.5	51.9	29.6
Hede-Havre	29.8	51.5	101	37	8.5	43.3	29.3
Graa Havre, Borris	30.5	50.4	103	38	8.1	43.4	23.2

Havre staar Hede-Havre gennemgaaende lidt lavere end Graa Havre, Borris. Halmudbyttet er størst hos Hede-Havre, mindst hos Stjerne-Havre.

Af Resultaterne fra de enkelte Aar vil ses, at i den tørre Sommer 1917 staar de to Stammer af graa Havre betydelig (3—6 hkg) over hvid eller gul Havre, medens omvendt den fugtige Sommer 1920 har begunstiget de noget tidlige og bedre staaende hvide og gule Havresorter og hæmmet den graa Havre, der i dette Aar har givet Lejesæd og 6—7 hkg Kærne pr. ha mindre end disse.

Forsøgene paa Askov Sandmark.

Jordbunden er her let og høj Sandjord med stenfrit Sandunderlag. Forfrugten har været Kartofler eller Kaalroer. Til Havren er hvert Aar gødet med 150—200 kg Chili- eller Norgesalpeter, i 1915 og 1920 tillige med 100 kg Superfosfat og 150—200 kg Kaligødning pr. ha. I de to Aar, hvor Forfrugten var Kaalroer, er Kaalroebladene nedpløjede. Saamængden har stadig været 180 kg pr. ha, Saatiden henholdsvis 19., 26., 27., 24., 25. og 22. April. Havren er bredsaaet, Parcelstørrelsen 25 m², Antal Fællesparceller 12 og Høstdatoer: 17.—22. Aug., 20.—29. Aug., 7.—15. Aug., 13.—22. Aug., 28. Aug.—5. Septbr. og 13.—24. Aug.

Bemærkninger:

1915. Spiringen god, men Væksten hæmmedes en Del af Kulde og Tørke. Ved Høsten var Bestanden god, dog noget ujævn og tve-moden.

1916. Meget bekvem Jord. God Spiring. I det ublide Vejr i Maj og Juni kom alle Sorter til at se ynkelige ud, hvilket dog senere delvis blev oprettet af det gunstigere Vejr i Juli og August.

1917. Meget bekvem Jord. Spiringen god, men det kolde og tørre Vejr i Maj medførte, at Havren fik et sygeligt Udseende. Sommerens Tørke hæmmede Væksten stærkt, og om end en Regn den 20. Juni rettede en Del paa Udviklingen, blev især de tidlige Sorter noget ujævne og svage. Høsten var vanskelig og Spildet ret stort.

1918. Meget bekvem Jord. Samtlige Havresorter spirede godt og ens. Tørken i Maj og Juni trykkede Væksten noget, men efter en Regn den 22. Juni rettede den sig atter, saaledes at Havren ved Høsten stod smukt og jævnt.

1919. Meget bekvem Jord. Spiringen god og ens. I Begyndelsen af Juni var Tørken meget generende, og Angreb af Fritfluen gjorde sig

Tabel 6. Forsøg med Havresorter 1915—1920.

Askov Sandmark.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet		Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	
	Kærne	Halm	Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne		Kærne	Halm	Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne
1915.					1918.				
Sejr-Havre	18.8	27.2	100	41	Sejr-Havre	22.4	29.6	100	43
Kron-Havre	18.0	28.8	96	38	Kron-Havre	24.4	29.6	108	45
Gul Næsgaard-H.	16.8	26.8	89	39	Gul Næsgaard-H.	24.4	28.8	108	46
Stjerne-Havre	17.6	24.8	94	42	Stjerne-Havre	23.6	29.6	105	44
Guldregns-Havre	18.4	27.6	98	40	Guldregns-Havre	22.8	30.0	102	43
Hede-Havre	22.0	32.8	117	40	Hede-Havre	24.8	40.4	111	38
Graa Havre, Borris	19.6	34.8	104	36	Graa Havre, Borris	24.8	36.4	111	41
1916.					1919.				
Sejr-Havre	24.8	40.8	100	38	Sejr-Havre	22.8	28.0	100	45
Kron-Havre	25.6	40.4	103	39	Kron-Havre	23.2	27.2	102	46
Gul Næsgaard-H.	24.4	39.6	98	38	Gul Næsgaard-H.	22.0	27.6	96	44
Stjerne-Havre	27.2	37.6	110	42	Stjerne-Havre	25.2	29.2	111	46
Guldregns-Havre	23.6	38.8	95	38	Guldregns-Havre	23.6	31.6	104	43
Hede-Havre	23.2	45.6	94	34	Hede-Havre	27.2	39.6	119	41
Graa Havre, Borris	22.4	39.6	90	36	Graa Havre, Borris	26.0	38.0	114	41
1917.					1920.				
Sejr-Havre	13.6	22.8	100	37	Sejr-Havre	13.2	14.4	100	48
Kron-Havre	16.4	21.2	121	44	Kron-Havre	14.4	14.0	109	51
Gul Næsgaard-H.	16.8	21.2	124	44	Gul Næsgaard-H.	13.6	14.8	103	48
Stjerne-Havre	14.0	20.0	103	41	Stjerne-Havre	13.2	13.6	100	49
Guldregns-Havre	13.2	23.2	97	36	Guldregns-Havre	13.6	14.8	103	48
Hede-Havre	24.8	28.0	182	47	Hede-Havre	16.4	20.4	124	45
Graa Havre, Borris	(24.5)	(28.5)	180	46	Graa Havre, Borris	(16.2)	(20.2)	(123)	45

Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærne- udbyttet	pCt. Kærne	Leje- tilbøjelighed. 1 = helt staaende 10 = helt i Leje	Vægt af	
	Kærne	Halm				1 hl, kg	1 Korn, mg
Sejr-Havre	19.3	27.1	100	42	3.0	49.4	34.8
Kron-Havre	20.3	26.9	105	43	3.2	48.4	35.3
Gul Næsgaard-H.	19.7	26.5	102	43	3.0	47.1	35.4
Stjerne-Havre	20.1	25.8	104	44	4.5	48.7	33.4
Guldregns-Havre	19.2	27.7	99	41	2.5	51.2	33.8
Hede-Havre	23.1	34.5	120	40	7.8	42.8	30.8
Graa Havre, Borris	22.3	32.9	116	40	7.2	43.3	24.3

ogsaa gældende. Senere kom der vel Regn, og Havren kom atter i Groning, men stod dog noget ujævn og tvemoden.

1920. Meget bekvem Jord. Havren spirede nogenlunde hurtigt og godt. Tørken i Juni hæmmede Væksten, og den følgende fugtige Periode i Juli evnede ikke helt at udviske dette. Bestanden blev noget ujævn. Forsøget ikke paalideligt.

Af Tabel 6 fremgaar, at Hede-Havre i Gennemsnit for alle seks Aar har givet 3—4 hkg Kærne og 7—8 hkg Halm mere end Sejr- og Kron-Havre. I 1916 staar graa Havre lavest blandt de prøvede Sorter, i alle de øvrige Aar derimod højest. Kron-Havre har i Gennemsnit givet 1 hkg Kærne mere end Sejr-Havre og staar i de fleste Aar lidt over denne. Hede-Havre har hvert Aar, undtagen 1918, hvor Udbyttet er ens, givet lidt mere end Graa Havre, Borris.

Forsøgene ved Studsgaard.

Let, graa Sandjord med stenet Sandunderlag. Forfrugt henholdsvis: Kaalroer, Havre, Kaalroer, Kartofler, Rodfrugter og do. Til Havren er gødet med 250—500 kg Kvælstofgødning, 400—500 kg Superfosfat og 100—400 kg Kaligødning pr. ha. Af Udsæd er hvert Aar anvendt 180 kg pr. ha. Saatiden har været 28., 18., 30., 25., 16. og 20. April. Havren er bredsaaet, Parcelstørrelsen 25 m², Antal Fællesparceller 8—10, og Høstdatoerne henholdsvis: 9. Septbr., 29. Aug., 22. Aug., 27. Aug., 5. Septbr. og 19. Aug.

Bemærkninger:

1915. Meget bekvem Jord ved Saaningen. Havren ret stærkt tvemoden. Den hvide Havre var en Tid saa trykket af Tørken, at den saa ud til helt at mislykkes, men den gav dog ved Høsten et Udbytte, som man ofte maa nøjes med paa let Sandjord. Den graa Havre var forholdsvis godt udviklet.

1916. Meget bekvem Jord. Ujævn Vækst hele Sommeren. Ingen Sygdomme iagttaget før ved Høsten, hvor de hvide Havresorter viste en Del mørkfarvede Pletter.

1917. Meget bekvem Jord ved Saaningen. Alle hvide Havresorter stærkt tvemodne paa Grund af Fritflueangreb og Tørke. Forsøget upaalideligt.

1918. Meget bekvem Jord. Den stærke Tørke hæmmede Udviklingen saa stærkt, at Forsøget med de hvide Havresorter maa anses for mindre brugeligt. Den graa Havre klarede sig nogenlunde.

1919. Meget bekvem Jord. Ved Høsten stod der paa Marken en særdeles god Afgrøde, men Udviklingen har været saa afvigende, at den

Tabel 7. Forsøg med Havresorter 1915—1920.

Studsgaard.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne
	Kærne	Halm				Kærne	Halm		
1915.					1918.				
Sejr-Havre	11.1	28.0	100	28	Sejr-Havre	6.0	17.0	100	26
Kron-Havre	14.5	28.2	131	34	Kron-Havre	7.8	15.4	130	34
Gul Næsgaard-H. . .	12.4	28.2	112	31	Gul Næsgaard-H. . .	7.2	15.2	120	32
Stjerne-Havre	14.4	27.2	130	35	Stjerne-Havre	8.5	16.8	142	34
Guldregns-Havre . .	12.1	25.6	109	32	Guldregns-Havre . .	6.0	17.8	100	25
Hede-Havre	14.2	28.6	128	33	Hede-Havre	16.1	33.2	268	33
Graa Havre, Borris	13.2	32.1	119	29	Graa Havre, Borris	15.7	36.0	262	30
1916.					1919.				
Sejr-Havre	20.2	34.6	100	37	Sejr-Havre	12.4	46.0	100	21
Kron-Havre	23.2	36.6	115	39	Kron-Havre	16.0	43.6	129	27
Gul Næsgaard-H. . .	22.3	38.3	110	37	Gul Næsgaard-H. . .	15.7	45.1	127	26
Stjerne-Havre	21.7	33.3	107	39	Stjerne-Havre	15.1	45.2	122	25
Guldregns-Havre . .	21.6	37.1	107	37	Guldregns-Havre . .	13.0	47.8	105	21
Hede-Havre	20.9	33.7	103	38	Hede-Havre	24.0	39.7	194	38
Graa Havre, Borris	20.7	34.5	102	38	Graa Havre, Borris	22.2	41.0	179	35
1917.					1920.				
Sejr-Havre	8.9	26.0	100	26	Sejr-Havre	20.0	30.2	100	40
Kron-Havre	10.2	21.3	115	32	Kron-Havre	23.5	29.7	118	44
Gul Næsgaard-H. . .	9.8	22.1	110	31	Gul Næsgaard-H. . .	22.0	29.4	110	43
Stjerne-Havre	9.7	23.4	109	29	Stjerne-Havre	20.8	26.5	104	44
Guldregns-Havre . .	9.7	26.1	109	27	Guldregns-Havre . .	20.9	28.1	105	43
Hede-Havre	15.6	26.5	175	38	Hede-Havre	24.5	29.5	123	45
Graa Havre, Borris	13.4	28.0	151	32	Graa Havre, Borris	22.0	26.8	113	45

Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	pCt. Skal	Leje- tilbøjelighed. 1 = helt staaende 10 = helt i Leje	Vægt af	
	Kærne	Halm					1 hl, kg	1 Korn, mg
Sejr-Havre	13.1	30.3	100	30	30.4	1.0	46.2	32.4
Kron-Havre	15.9	29.1	121	35	27.0	1.3	50.0	35.7
Gul Næsgaard-H. . .	14.9	29.7	114	33	28.8	1.0	46.7	36.2
Stjerne-Havre	15.0	28.7	115	34	27.3	1.8	47.1	32.2
Guldregns-Havre . .	13.9	30.4	106	31	25.6	1.0	48.1	30.7
Hede-Havre	19.2	31.9	147	38	34.8	6.0	44.0	30.1
Graa Havre, Borris	17.9	32.9	137	35	31.1	5.0	46.0	26.8

som Forsøg betragtet maa anses for ret værdiløs. Havren spirede straks efter Saaningen kun daarligt, men efter Regnen i Juni begyndte en ny Afgrøde at spire frem, og da de to Afgrøder havde et meget forskelligt Udviklingstrin, blev Følgen, at den første kom til at staa overmoden med mange svange Korn, medens den sidste udviklede sig nogenlunde. Da denne var langt den kraftigste, blev Høsten afpasset efter den. Den graa Havre stod mere ensartet, men blød i Straaet.

1920. Meget bekvem Jord. Havren voksede overalt ret godt til. Meget lidt angrebet af Fritfluen.

I Tabel 7 er Resultaterne sammenstillede.

Jorden ved Studsgaard hører til den tarveligste af vort Lands dyrkede. At Afgrøderne derfor i adskillige Aar bliver yderst smaa og Resultaterne usikre, er der intet mærkeligt i, de er dog alligevel et Udtryk for, hvad den Slags Jorder formaar at give, og Forsøgene viser godt nok, hvilke Vanskeligheder der møder Brugeren paa disse Felter. Af Tabel 7 fremgaar, at Hede-Havre er de andre Sorter betydelig overlegen, navnlig i tørre Somre, hvor dens Udbytte er omtrent dobbelt saa stort som den hvide Havres. Men det ses ogsaa, at i Aar med fugtige Forsomre, kommer den hvide Havre ogsaa med og kan endog give mere end »Hedens« graa Havre. Af de øvrige Havresorter staar Kron-Havre omtrent 3 hkg over Sejr-Havre og 1 hkg over Gul Næsgaard-Havre, og det vil af de enkelte Aars Resultater ses, at denne Forskel er ret konstant.

Forsøgene ved Borris.

Jorden er god Sandmuld med Sandunderlag. Forfrugten er hvert Aar Rug. Der er til Havren i alle Aar gødet med Kunstgødning, bestaaende af 100—300 kg Chili- eller Norgesalpeter, 200—300 kg Superfosfat og i 1915 og 1920 tillige af 100—150 kg Kaligødning pr. ha. Saamængden har som Regel været 180 kg pr. ha, i enkelte Aar lidt mere efter Udsædens Spireevne.

Saadato: 22., 19., 28., 14.—15., 15.—16. og 22. April.

Der er anvendt Bredsaaning, og Parcelstørrelsen har været 25 m², Fællesparcellernes Antal 10. Høstdato: 28. August—4. Septbr., 5.—6. Septbr., 18.—21. Aug., 27. Juli, 2.—8. Septbr. og 18.—26. Aug.

Tabel 8. Forsøg med Havresorter 1915—1920. *Borris.*

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne
	Kærne	Halm				Kærne	Halm		
1915.					1918.				
Sejr-Havre	22.0	32.6	100	40	Sejr-Havre	13.4	18.5	100	42
Kron-Havre	24.6	29.9	112	45	Kron-Havre	15.1	18.2	113	45
Gul Næsgaard-H.	23.3	31.7	106	42	Gul Næsgaard-H.	13.0	18.3	97	42
Stjerne-Havre	23.6	29.1	107	45	Stjerne-Havre	15.2	18.0	113	46
Guldregns-Havre	22.4	31.3	102	42	Guldregns-Havre	14.2	18.9	106	43
Hede-Havre	25.8	32.7	117	44	Hede-Havre	24.5	28.6	183	46
Graa Havre, Borris	25.4	33.2	115	43	Graa Havre, Borris	24.7	28.9	184	46
1916.					1919.				
Sejr-Havre	30.7	55.2	100	36	Sejr-Havre	27.3	34.4	100	44
Kron-Havre	31.0	54.4	101	36	Kron-Havre	28.0	32.8	103	46
Gul Næsgaard-H.	31.9	52.4	112	38	Gul Næsgaard-H.	28.5	34.8	104	45
Stjerne-Havre	32.6	48.6	106	40	Stjerne-Havre	28.9	32.8	106	47
Guldregns-Havre	29.2	52.8	95	36	Guldregns-Havre	26.8	35.6	98	43
Hede-Havre	32.3	54.9	105	37	Hede-Havre	31.1	37.7	114	45
Graa Havre, Borris	32.4	53.3	106	38	Graa Havre, Borris	32.2	39.2	118	45
1917.					1920.				
Sejr-Havre	20.2	25.7	100	44	Sejr-Havre	30.4	32.7	100	48
Kron-Havre	20.7	25.9	102	44	Kron-Havre	31.6	32.1	104	50
Gul Næsgaard-H.	19.9	26.7	99	43	Gul Næsgaard-H.	30.7	33.1	101	48
Stjerne-Havre	19.1	25.0	95	43	Stjerne-Havre	28.9	29.4	95	50
Guldregns-Havre	17.8	26.2	88	40	Guldregns-Havre	29.6	32.8	97	47
Hede-Havre	24.1	30.1	119	44	Hede-Havre	31.0	35.6	102	47
Graa Havre, Borris	21.8	33.5	108	39	Graa Havre, Borris	29.0	35.2	95	45

Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	pCt. Skal	Tidlighed. 1 = tidligst 10 = sildigst	Lejetilbøjelighed. 1 = helt staaende 10 = helt i Leje	Vægt af	
	Kærne	Halm						1 hl, kg	-1 Korn, mg
Sejr-Havre	24.0	33.2	100	42	26.9	3.8	1.1	50.1	37.4
Kron-Havre	25.2	32.2	105	44	25.8	4.6	1.2	48.4	37.1
Gul Næsgaard-H.	24.6	32.8	103	43	27.5	4.2	1.1	47.6	39.2
Stjerne-Havre	24.7	30.5	103	45	26.7	3.3	1.6	48.1	34.4
Guldregns-Havre	23.8	32.9	97	41	25.2	1.3	1.0	51.1	33.1
Hede-Havre	28.1	36.6	117	43	32.5	8.1	5.0	43.8	32.1
Graa Havre, Borris	27.6	37.2	115	43	31.6	7.6	3.6	44.8	28.3

Bemærkninger:

1915. Jorden bekvem, men noget løs i Overfladen. Havren spirede jævnt og ensartet og stod i Forsommeren udmærket. Den vedvarende Tørke i Juni var dog temmelig haard ved den, og selv om den efter Regnen i Juli rettede sig meget, naaede den dog ikke saa god en Ud-
vikling, som den noget senere saaede.

1916. Jorden bekvem og passende fugtig. Havren udviklede sig ret jævnt og ensartet. Den rigelige Nedbør maa i Aar have været Aarsagen til, at den hvide Havre klarede sig bedst; den holdt sig oprejst, medens den graa Havre gik helt i Leje.

1917. Jorden bekvem. Spiringen var jævn og ensartet. Afgrøden blev ikke særlig godt udviklet, men stod ved Høsten dog jævn. Den stærke Blæst før og efter Høst forårsagede noget Spild.

1918. Jorden bekvem. Spiringen god, Stormen den 12. Maj hærgede en Del af Marken, men senere paa Sommeren saa det ud til, at denne Del gav den bedste Havre. Et svagt Angreb af Fritfluen forekom, og den grønne Bladlus var ret stærkt paa Færde i Juli.

1919. Jorden bekvem. Forsøget gav en smuk og ensartet Afgrøde.

1920. Jorden bekvem, men fugtig. Havren stod jævnt og ensartet. De hvide Havresorter var næsten helt fri for Fritflueangreb.

Af Tabel 8 vil ses, at Hede-Havre ogsaa her paa den gode Sandmuld har givet det største Udbytte baade af Kærne og Halm. Af hvid Havre staar Kron-Havre med $\frac{1}{2}$ —1 hkg Kærne mere end Gul Næsgaard-, Stjerne- og Sejr-Havre og ca. 2 hkg mere end den tidlige Guldregns-Havre. I de fugtige Somre 1916 og 1920 har alle de prøvede (gode) Sorter givet omtrent samme Udbytte, medens 1915, 1917, 1918 og 1919 med Tørke eller stærke Angreb af Fritfluen tydeligt viser Hede-Havrens Modstandsevne over for disse Vanskeligheder.

Forsøgene ved Tylstrup.

Jorden er let Sandmuld med Sandunderlag, i god Gødningskraft. Forfrugten har været Turnips eller Kaalroer. Af Gødning er til Havren anvendt 100—300 kg Chili- eller Norgesalpeter eller Svovlsur Ammoniak, 75—400 kg Superfosfat eller Thomasslagge og 150—200 kg Kaligødning pr. ha. Saamængden har varieret fra 150 (Hede-Havre) til 200 kg pr. ha.

Saatid: 26., 28., 30., 18., 24. og 15. April. Havren er bredsaet, Parcelstørrelsen 25 m², og Antallet af Fællesparceller 9—10, undtagen i 1915, da der paa Grund af Sandflugt kun er høstet 5. Høstdato: 3. Septbr., 29., 21., 22., 14. og 21., 12. og 17. Aug.

Tabel 9. Forsøg med Havresorter 1915—1920. *Tylstrup.*

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne
	Kærne	Halm				Kærne	Halm		
1915.					1918.				
Sejr-Havre	(22.4)	48.4	100	32	Sejr-Havre	26.2	38.0	100	41
Kron-Havre	29.2	44.4	130	40	Kron-Havre	27.3	37.3	104	42
Gul Næsgaard-H.	28.2	45.8	126	38	Gul Næsgaard-H.	26.8	35.0	102	43
Stjerne-Havre	26.8	42.8	120	39	Stjerne-Havre	26.9	34.4	103	44
Guldregns-Havre	23.8	48.2	106	33	Guldregns-Havre	24.2	37.4	92	39
Hede-Havre	32.4	48.0	145	40	Hede-Havre	33.0	48.3	126	41
Graa Havre, Borris	30.6	49.8	137	38	Graa Havre, Borris	32.1	49.0	123	40
1916.					1919.				
Sejr-Havre	32.1	69.2	100	32	Sejr-Havre	25.8	44.0	100	37
Kron-Havre	34.9	64.9	109	35	Kron-Havre	27.6	39.3	107	41
Gul Næsgaard-H.	34.4	64.6	107	35	Gul Næsgaard-H.	29.5	40.7	114	42
Stjerne-Havre	36.8	63.5	115	37	Stjerne-Havre	29.1	36.5	113	44
Guldregns-Havre	32.6	67.7	102	33	Guldregns-Havre	23.5	40.9	91	36
Hede-Havre	35.1	67.7	109	34	Hede-Havre	32.7	43.5	127	43
Graa Havre, Borris	35.4	66.1	110	35	Graa Havre, Borris	31.6	44.0	122	42
1917.					1920.				
Sejr-Havre	33.3	45.4	100	42	Sejr-Havre	23.2	31.5	100	42
Kron-Havre	34.1	43.7	102	44	Kron-Havre	23.9	31.9	103	43
Gul Næsgaard-H.	32.9	41.8	99	44	Gul Næsgaard-H.	22.7	31.5	98	42
Stjerne-Havre	31.6	40.8	95	44	Stjerne-Havre	21.9	27.7	94	44
Guldregns-Havre	30.4	43.4	91	41	Guldregns-Havre	20.3	32.5	90	39
Hede-Havre	32.7	46.6	98	41	Hede-Havre	26.0	30.4	112	46
Graa Havre, Borris	32.4	47.2	97	41	Graa Havre, Borris	22.4	25.8	97	47

Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	pCt. Kærne	pCt. Skal	Tidlighed, 1 = tidligst 10 = sildigst	Lejetilbøjelighed. 1 = helt staaende 10 = helt i Leje	Vægt af	
	Kærne	Halm						1 hl, kg	1 Korn, mg
Sejr-Havre	27.2	46.1	100	37	24.9	3	2	52.2	35.3
Kron-Havre	29.5	43.7	108	40	24.6	3	5	50.4	34.4
Gul Næsgaard-H.	29.1	43.2	107	40	25.2	2	2	50.4	36.8
Stjerne-Havre	28.9	41.0	106	41	25.5	5	4	50.8	32.9
Guldregns-Havre	25.9	45.0	95	37	23.4	1	1	54.4	32.2
Hede-Havre	32.0	47.4	118	40	31.9	10	10	44.4	30.2
Graa Havre, Borris	30.8	47.0	113	40	30.5	9	8	45.8	26.7

Bemærkninger:

1915. Jorden bekvem. Den 8. og 10. Maj kom Havren op og stod jævnt og godt omkring Midten af Maj. Sandflugten 15.—17. Maj ødelagde delvis den østlige Halvdel af Forsøget, saaledes at denne Del maatte kasseres.

1916. Jorden bekvem. Spiringen god. Afgrøden stod kraftigt og godt Sommeren igennem. En Storm i August slog Havren ned, hvorved alle de hvide Havresorter knækkede, medens den graa Havre kun højede sig.

1917. Jorden bekvem, men kold. Havren spirede godt, men langsomt. Alle Sorter stod Sommeren igennem rigtig godt. Den graa Havre gik helt i Leje.

1918. Jorden meget bekvem. Spiringen var hurtig og god. Alle de hvide Havresorter holdt sig helt staaende. Graa Havre gik noget i Leje.

1919. Jorden bekvem. Havren kom godt op og fik i Sommerens Løb en god og normal Udvikling.

1920. Jorden bekvem. Spiringen god. Udviklingen i Sommerens Løb jævn og god.

I Tabel 9 er Resultaterne opførte. Det vil heraf ses, at Hede-Havre har givet 3—6 hkg Kærne pr. ha mere end hvid Havre og 1.2 hkg mere end Graa Havre, Borris. Af hvid Havre har Kron-Havre, Gul Næsgaard-Havre og Stjerne-Havre givet omtrent samme Udbytte, medens Sejr-Havre staar 1—2 hkg lavere i Kærne-, men med et noget større Halmudbytte. Det er især i Aarene 1915, 1918, 1919 og 1920, at Hede-Havren overgaar den hvide Havre i Ydeevne, men i øvrigt er Afgrøderne i alle Aar særdeles gode. Sejr-Havrens lidt unormalt lave Kærneudbytte i 1915 i Sammenligning med de øvrige Sorters hidrører formentlig fra Sandflugten, der i dette Aar foraarsagede nogen Forstyrrelse i den gode Forsøgsrække med Havresorter ved Tylstrup.

Forsøg med Irsk Banner-Havre, Nova-Havre og Graa Havre, Trifolium.

I Aarene 1916—1920 er der ved Lyngby, Tystofte og Aakirkeby udført Forsøg med Irsk Banner-Havre efter samme Principper som for de øvrige Sortsforsøg med Hensyn til Parcelstørrelse, Antal Fællesparceller m. m. Resultatet har i Gennemsnit for alle 5 Aar været følgende:

	Lyngby		Tystofte		Aakirkeby		Gennemsnit	
	Irsk Banner-H.	Sejr-H.	Irsk Banner-H.	Sejr-H.	Irsk Banner-H.	Sejr-H.	Irsk Banner-H.	Sejr-H.
Kærne, hkg pr. ha...	30.9	31.7	29.3	30.0	30.5	32.6	30.2	31.4
Halm, hkg pr. ha....	43.9	46.3	39.5	40.8	57.4	61.9	46.9	49.7
Hektolitervægt, kg...	49.9	51.3	49.7	50.2	—	—	49.8	50.8
Vægt pr. Korn, mg...	31.2	33.6	32.0	32.7	—	—	31.6	33.2
Lejetilbøjeligh., 1—10	2.3	2.3	4.7	5.2	1.0	1.8	2.7	3.1
Skalprocent	27.3	27.7	26.0	25.4	—	—	26.7	26.6

Af denne Opgørelse vil ses, at Irsk Banner-Havre ikke i nogen Henseende frembyder Fordele, men er paa saa godt som alle Punkter Sejr-Havre underlegen. Den er derfor skudd ud, uagtet den maa anses for en ret god Havresort, men det bør være en gylden Regel ved Valg af Sorter, at kun dem, der rager op over de kendte, gode Sorter, fortjener Udbredelse¹⁾.

Abed Nova-Havre har foruden ved Stationerne paa Øerne (se Tabel 10) ogsaa været prøvet paa de 5 Forsøgssteder i Jylland i Aarene 1917—20. Resultaterne viser, at

Nova-Havren har givet 22.3 hkg Kærne, 31.4 hkg Halm pr. ha aarlig
Sejr-Havren — 21.3 — — , 33.0 — — — —

Nova-Havre har altsaa i Gennemsnit af disse 4 Aar givet 0.5 hkg Kærne mere og 2.6 hkg Halm pr. ha mindre end Sejr-Havre.

Paa samme Maade er der paa Stationerne i Jylland foretaget en Sammenligning mellem Graa Havre fra Trifolium og Hede-Havre i 4 Aar (1917—20) med følgende Resultat:

	Askov Lerm.		Askov Sandm.		Studs- gaard		Borris		Tylstrup		Gennem- snit	
	Graa H. Trif.	Hede-H.	Graa H. Trif.	Hede-H.	Graa H. Trif.	Hede-H.	Graa H. Trif.	Hede-H.	Graa H. Trif.	Hede-H.	Graa H. Trif.	Hede-H.
Hektokilogram pr. Hektar.												
Kærne	30.4	29.9	23.5	23.3	20.2	20.1	27.1	27.7	31.8	31.1	26.6	26.4
Halm.	51.6	50.4	32.3	32.2	31.8	32.2	33.7	33.0	42.5	42.3	38.4	38.0

¹⁾ Irsk Banner-Havre er indsendt af Det kgl. danske Landhusholdnings-selskab, der har fremskaffet Prøven paa Foranledning af det af Selskabet nedsatte »Udvalg for Afsætning af dansk Sædefrø til Udlandet«.

Lejetilbøjeligheden har i Gennemsnit for de to Sorter været henholdsvis 7.2 og 7.3, Tidligheden 8.8 og 9.1, Rumvægten 42.3 og 43.6 kg pr. hl og Kornvægten 29.7 og 30.5 mg pr. Korn.

Disse to Former af graa Havre har saaledes i denne Sammenligning givet praktisk taget samme Udbytte baade af Kærne og Halm, og de øvrige Egenskaber er ogsaa kun lidet forskellige.

Oversigt over Forsøgsresultaterne.

De prøvede Havresorters Udbytte af Kærne og Halm i Gennemsnit for Aarene 1915—20 er for de 3 Forsøgssteder paa Øerne sammenstillet i Tabel 10 og for de 5 Forsøgssteder i Jylland i Tabel 11, og derhos er hvert Sted det gennemsnitlige Udbytte af hver Sort ved alle Forsøgssteder opført, ligesom Forholdstal for Udbyttet af Kærne og Halm er udregnet. For at vise samtlige Havresorters Udbytte paa hvert Forsøgssted og paa samtlige Forsøgssteder henholdsvis paa Øerne og i Jylland er dette Gennemsnit ogsaa udregnet og opført nederst i Tabellerne.

Det vil heraf ses, at de 4 prøvede Sorter, Sejr-Havre, Kron-Havre, Gul Næsgaard-Havre og Nova-Havre, paa Øerne har givet paa det nærmeste samme Udbytte baade ved de enkelte Forsøgssteder og i Gennemsnit. Der er her en sjælden god Overensstemmelse, som viser, at disse 4 Sorter maa anses for lige yderige. Den ny Rendyrkning af Gul Næsgaard-Havre fra 1910 viser ingen nævneværdige Fortrin fremfor den ældre. Det er endvidere interessant at lægge Mærke til, at de lermuldede Jorder paa Øerne og Askov Lermark samt Tylstrup Sandmark har givet meget nær samme Kærneudbytte i Gennemsnit, nemlig ca. 30 hkg pr. ha. Dette viser, at Sandjord i god Gødningskraft kan give gode Afgrøder. Paa Stationerne i Jylland varierer Havresorternes Udbytte noget mere og saaledes, at hvid Havre paa Askov Lermark staar lidt over Hede-Havre, medens de øvrige Forsøgssteder, der alle har Sandjord og noget forskellige Klimaforhold, faar størst Udbytte af Hede-Havre. Merudbyttet af de graa Havreformer i Sammenligning med hvid Havre udgør paa disse Sandjordsarealer i Gennemsnit ca. 3 hkg Kærne pr. ha.

Af de 2 graa Havreformer, som her er sammenlignede i alle 6 Aar paa 5 Forsøgssteder, giver Hede-Havren i Gennem-

Tabel 10. Forsøg med Havresorter.
Gennemsnit for de enkelte Forsøgssteder paa Øerne 1915—1920.

Navn	Tystofte	Lyngby	Aakirkeby	Gennemsnit	Tystofte	Lyngby	Aakirkeby	Gennemsnit	Forholdstal	
	Kærne, hkg pr. ha				Halm, hkg pr. ha				Kærne	Halm
Sejr-Havre	29.7	32.1	30.9	30.9	39.5	45.4	57.6	47.5	100	100
Kron-Havre	29.7	32.1	30.6	30.8	39.8	44.4	55.8	46.7	100	98
Gul Næsgaard-H. 1910	29.1	31.6	30.5	30.4	39.3	44.5	57.0	46.9	98	99
do. gl. Avl	29.2	31.1	30.0	30.1	39.6	44.3	57.2	47.0	97	99
Nova-Havre	29.2	31.9	30.2	30.4	37.3	43.0	55.0	45.1	98	95
Gennemsnit ...	29.4	31.8	30.4	30.5	39.1	44.3	56.5	46.6	99	98

snit 60 kg Kærne pr. ha mere end Graa Havre, Borris. Paa Askov Lermark er Forholdet omvendt, men paa de 4 Sandjords-Stationer, hvor den graa Havre maa siges at have størst Betydning, viser Hede-Havren et Merudbytte paa 50—130 kg pr. ha. Af de hvide Havresorter har Kron-Havren ved alle 5 Stationer i Jylland givet lidt mere Kærne end de øvrige, i Gennemsnit 60—230 kg pr. ha. Af Tabel 11 ses, at Række-

Tabel 11. Forsøg med Havresorter.
Gennemsnit for de enkelte Forsøgssteder i Jylland 1915—1920.

Navn	Askov Lermark	Askov Sandm.	Studsgaard	Borris	Tylstrup	Gennemsnit	Askov Lermark	Askov Sandm.	Studsgaard	Borris	Tylstrup	Gennemsnit	Forholdstal	
	Kærne, hkg pr. ha						Halm, hkg pr. ha						Kærne	Halm
Sejr-Havre	29.5	19.3	13.1	24.0	27.2	22.6	44.9	27.1	30.3	33.2	46.1	36.3	100	100
Kron-Havre	31.5	20.3	15.9	25.2	29.5	24.5	45.0	26.9	29.1	32.2	43.7	35.4	108	98
Gul Næsgd.-H. 1910	30.2	19.7	14.9	24.6	29.1	23.7	45.6	26.5	29.7	32.8	43.2	35.6	105	98
Stjerne-Havre ...	30.5	20.2	15.0	24.7	28.9	23.9	41.6	25.8	28.7	30.5	41.0	33.5	106	92
Guldregns-Havre ..	28.5	19.2	13.9	23.3	25.9	22.2	44.8	27.7	30.4	32.9	45.0	36.2	98	100
Hede-Havre	29.8	23.1	19.2	28.1	32.0	26.4	51.5	34.5	31.9	36.6	47.4	40.4	117	111
Graa Havre, Borris	30.5	22.3	17.9	27.6	30.8	25.8	50.4	32.9	32.9	37.2	47.0	40.1	114	110
Gennemsnit ..	30.1	20.6	15.7	25.4	29.1	24.2	46.3	28.8	30.4	33.6	44.8	36.8	107	101

følgen efter Kærneudbyttet er: Kron-Havre (24.5 hkg), Stjerne-Havre (23.9), Gul Næsgaard-Havre (23.7), Sejr-Havre (22.6) og Guldregns-Havre (22.2). Forholdstallene er henholdsvis 108, 106, 105, 100 og 98. Guldregns-Havren har ved alle Stationer i Jylland givet det mindste Kærneudbytte.

Halmudbyttet følger ikke helt Udbyttet af Kærne. Paa Øerne har Sejr-Havre givet mest, men Gul Næsgaard-Havre og Kron-Havre staar kun henholdsvis 1 og 2 pCt. lavere. Nova-Havre giver 5 pCt. mindre Halm end Sejr-Havre. I Jylland er Hede-Havre den mest halmrige og staar med Forholdstallet 111, medens Sejr-Havre og Guldregns-Havre har 100, Gul Næsgaard-Havre og Kron-Havre 98, Stjerne-Havre 92. I halmfattige Egne betyder et Merudbytte af Halm paa omtrent 20 pCt. ikke saa ganske lidt, hvorfor de Sorter, der foruden at give et respektabelt Kærneudbytte tillige yder megen Halm, under disse Forhold fortjener og som Regel ogsaa vinder Udbredelse. Selv om Kron-Havren staar øverst i Kærneudbytte ved de jyske Stationer, vil den lidt mindre Halmmængde (2 pCt.) i Forbindelse med dens noget lavere Rumvægt (se Tabel 13) i nogen Grad vanskeliggøre dens Kamp med Sejr-Havren paa den gode Jord og med Hede-Havren i Sandegnene.

Forsøg med Havresorter i gode og daarlige Korn-Aar.

Inden for den her omhandlede 6-aarige Forsøgsperiode har Vejrforholdene varieret en Del. Men selv om man sædvanlig regner med, at der indtræffer flere tørre Forsomme end fugtige, er det sjældent, at der som i denne Periode, 1915—20, er 4 saa udpræget tørre og 2 lige saa udpræget fugtige af 6 Aar efter hinanden. Dette gælder ganske vist væsentligt Øerne og især de østligste, altsaa Sjælland og Bornholm, men disse omfatter jo netop de 3 Steder, hvor Forsøgene er udførte. I Jylland var Vejret knap saa ensidigt tørt igennem alle 4 Aar. I hosstaaende Oversigt i Tabel 12 er derfor til de tørre Somre med ringe eller ingen Lejesæd i Jylland regnet med Aarene 1917, 1918 og 1919 og til de fugtige med rigelig Lejesæd benyttet 1915, 1916 og 1920, medens for Øernes Vedkommende 1915, 1917, 1918 og 1919 er opført som tørre Aar og 1916 og 1920 som fugtige. Tallene i Tabellen er Gennemsnit af 3 Forsøgssteder paa Øerne og 4 i Jylland, hvorved fremkommer de anførte 12 og 6 Forsøg.

Af denne Oversigt vil det ses, at Lejetilbøjeligheden er størst hos Nova-Havre paa de lermuldede Jorder paa Øerne og hos Hede-Havre, Graa Havre, Borris, og Stjerne-Havre paa de sandmuldede Jorder i Jylland, hvori Askov Lermark dog er indbefattet. De øvrige Sorter maa anses for at være saa ens over for denne for øvrigt ret vigtige Egenskab, at en finere Udmaaling næppe vil svare til Hensigten. Men dernæst vil af Tabellen

Tabel 12. Forsøg med Havresorter 1915—1920.
Sammenligning mellem Forsøg uden og Forsøg med Lejesæd.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	Kærne i pCt. af hele Afgrøden	Udbytte i hkg pr. ha		Forholdstal for Kærneudbyttet	Kærne i pCt. af hele Afgrøden	Leje- tilbøje- lighed. 1—10
	Kærne	Halm			Kærne	Halm			
Paa Øerne: 12 Forsøg uden Lejesæd.					6 Forsøg med Lejesæd.				
Sejr-Havre	26.3	36.8	100	42	40.2	68.9	100	37	4
Kron-Havre	26.1	36.4	99	42	40.2	67.1	100	37	4
Gul Næsgaard-H. . .	25.1	36.7	95	41	40.9	67.5	102	38	4
Nova-Havre	25.5	34.0	97	43	40.3	66.6	100	38	5
I Jylland: 12 Forsøg uden Lejesæd.					12 Forsøg med Lejesæd.				
Sejr-Havre	17.8	28.0	100	39	25.2	39.7	100	39	2
Kron-Havre	19.4	27.0	109	42	27.1	39.6	108	41	2
Gul Næsgaard-H. . .	18.2	27.3	102	40	26.5	40.1	105	40	2
Stjerne-Havre	18.6	26.1	104	42	26.7	37.2	106	42	3
Guldregns-Havre . .	17.2	27.9	96	38	22.7	40.0	90	36	2
Hede-Havre	22.8	33.9	128	40	27.4	43.3	109	39	6
Graa Havre, Borris.	22.2	34.3	125	40	26.9	42.2	107	39	5

fremgaa, at Havresorterne staar noget forskelligt over for hinanden efter Aarets Frugtbarhed. Medens Gul Næsgaard-Havre i de tørre Somre staar 5 pCt. under Sejr-Havre, rykker den i frugtbare Aar 2 pCt. over denne. Om Nova-Havren gælder noget lignende. Helt omvendt forholder Hede-Havren sig. Den staar vel højest i begge Afdelinger, men dens Overlegenhed er langt større i de tørre Aar end i de fugtige. Forholdstallene er henholdsvis 128 og 109 i Sammenligning med Sejr-Havre (100). Graa Havre, Borris, har det paa samme Maade som Hede-Havre. I tørre Somre og i Aar med stærke Angreb af

Fritfluer kommer Hede-Havrens Fortrin rigtig frem. Det er kun Skade, at dens Kvalitet lader en Del tilbage at ønske.

Havresorternes Kvalitetsvægte er opførte i Tabellerne 13 og 14. Af Tabel 13 vil ses, at Sejr-Havre ved Tystofte og Lyngby har en Hektolitervægt af 51.7 kg i Gennemsnit og at Nova-Havre følger nær efter med 51.6 kg. Gul Næsgaard-Havre har 50.7, og Kron-Havre staar lavest med 48.6 kg. Gul Næsgaard-Havre, gammel Avl, vejer 1.2 kg pr. hl mindre end den

Tabel 13. Forsøg med Havresorter.
Middelvægt pr. Hektoliter i kg. Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Sejr-Havre	Kron-Havre	Gul Næs- gaard-H., 1910	Gul Næs- gaard-H., gl. Avl	Nova-Havre	Stjerne- Havre	Guldregns- Havre	Hede-Havre	Graa Havre, Borris
Tystofte	51.1	48.5	50.3	49.3	50.4	—	—	—	—
Lyngby	52.3	48.7	51.1	49.6	52.7	—	—	—	—
Gennemsnit..	51.7	48.6	50.7	49.5	51.6	—	—	—	—
Askov Lermark	50.8	50.1	47.7	—	49.4	48.8	51.9	43.3	43.4
Askov Sandmark ..	49.4	48.4	47.1	—	48.3	48.7	51.2	42.8	43.3
Studsgaard	46.2	50.0	46.7	—	46.6	47.1	48.1	44.0	46.0
Borris	50.1	48.4	47.6	—	49.3	48.1	51.1	43.3	44.3
Tylstrup	52.2	50.4	50.4	—	50.3	50.8	54.4	44.4	45.8
Gennemsnit..	49.7	49.4	47.9	—	48.8	48.7	51.3	43.7	44.7

ny »Rendyrkning« af 1910. Ved de jyske Stationer staar Guldregns-Havre som sædvanlig højest med 51.3 kg pr. hl, Hede-Havre lavest med 43.7. Af hvid Havre følger Sejr-Havre nærmest efter Guldregns-Havre (49.7), Kron-Havren er lidt lavere (49.4), Nova-Havre 48.8 og Gul Næsgaard-Havre 47.9. Af de to Former af graa Havre vejer Hede-Havren 1 kg mindre pr. hl end Graa Havre, Borris.

Kornvægten af de prøvede Havresorter, angivet i Milligram pr. Korn, er sammenstillet i Tabel 14. Heraf ses, at Gul Næsgaard-Havre har den største Kornvægt, nemlig 36.6 paa Øerne og 36.3 i Jylland. Derefter følger Kron-Havre, Nova-Havre og Sejr-Havre paa Øerne. Stjerne-Havre, Guldregns-Havre, Hede-Havre og især Graa Havre, Borris, har en Kornstørrelse, der er betydelig (3.6—10.4 mg) lavere end Gul Næsgaard-Havre.

Sammenlignes Rumvægt (hl-Vægt) og Kornvægt af Havresorterne med hverandre, vil det ses, at en god Rumvægt ikke falder sammen med en tilsvarende god Kornstørrelse. Sejr-Havre og Nova-Havre har ved Tystofte og Lyngby den bedste Rumvægt, Kron-Havre den mindste, medens Gul Næsgaard-Havre har størst Kornvægt. I Jylland staar Guldregns-Havre med den absolut højeste Rumvægt, men har den laveste Kornvægt af de prøvede Sorter af hvid Havre.

Tabel 14. Forsøg med Havresorter.
Middelvægt pr. Korn i mg. Gennemsnit 1915—1920.

Navn	Sejr-Havre	Kron-Havre	Gul Næs- gaard-H., 1910	Gul Næs- gaard-H., gl. Avl	Nova-Havre	Stjerne- Havre	Guldregns- Havre	Hede-Havre	Graa Havre, Borris
Tystofte.....	33.2	34.7	35.7	35.5	34.4	—	—	—	—
Lyngby.....	34.1	33.9	37.5	37.0	34.1	—	—	—	—
Gennemsnit..	33.7	34.3	36.6	36.3	34.3	—	—	—	—
Askov Lermark....	31.6	33.1	34.1	—	31.9	30.8	29.8	29.3	23.2
Askov Sandmark ..	34.8	35.3	35.4	—	34.3	33.4	33.8	30.3	24.3
Studsgaard.....	32.4	35.7	36.2	—	32.8	32.2	30.7	30.1	26.8
Borris.....	37.4	37.1	39.2	—	35.6	34.4	33.1	32.1	28.3
Tylstrup.....	35.3	34.4	36.8	—	35.4	32.9	32.2	30.2	26.7
Gennemsnit..	34.3	35.1	36.3	—	34.0	32.7	31.9	30.5	25.9

Af de graa Havreformer har Hede-Havren en knap saa høj Rumvægt som Graa Havre, Borris, men en betydelig højere Kornvægt end denne.

Havrens Skalprocent.

I Modsætning til Forholdet hos Hvede og Rug, er det aftærskede Korn af vore almindelige Byg- og Havresorter omsluttet af Inderavnerne. Hos Byg er begge Avner fastvoksede til Frøskallen. Hos Havren er de to Avner ikke fastvoksede, men omslutter hverandre saa tæt, at Kornet kun undtagelsesvis lader sig tærskes ud; derimod lader Avnerne sig uden Vanskelighed fjærne enten med Neglen eller med en Tang (Pincette). Det, der i almindelig Sprogbrug forstaas ved Havrens Skal, er altsaa Havrekornets Inderavner, som hos

Tabel 15. Forsøg med Havresorter 1915—1920. Skalprocent.

		Sejr-Havre	Kron-Havre	Gul Næsgaard-Havre, 1910	Gul Næsgaard-Havre, gl. Avl	Nova-Havre	Stjerne-Havre	Guldregns-Havre	Hede-Havre	Graa Havre, Borris
Tystofte:	1915	22.7	25.5	24.1	21.9	23.8	—	—	—	—
	1916	27.0	25.6	26.9	26.5	25.9	—	—	—	—
	1917	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1918	27.7	25.7	26.0	27.3	25.2	—	—	—	—
	1919	27.8	26.3	28.0	27.0	28.2	—	—	—	—
	1920	24.0	22.5	24.1	24.1	23.1	—	—	—	—
Gennemsnit af 5 Aar.		25.8	25.1	25.8	25.4	25.2	—	—	—	—
Lyngby:	1915	23.1	21.4	22.1	22.0	21.2	—	—	—	—
	1916	23.3	22.9	24.3	23.7	23.0	—	—	—	—
	1917	28.0	30.3	29.7	28.2	25.4	—	—	—	—
	1918	28.7	25.7	27.6	26.8	26.0	—	—	—	—
	1919	29.9	27.2	27.7	(27.6)	26.2	—	—	—	—
	1920	28.4	27.3	24.9	28.3	23.8	—	—	—	—
Gennemsnit af 6 Aar.		26.9	25.8	26.1	26.1	24.3	—	—	—	—
Øerne		26.4	25.5	26.0	25.8	24.8	—	—	—	—
Studsgaard:	1915	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1916	28.7	27.5	28.5	—	—	26.5	24.7	32.5	30.2
	1917	—	—	—	—	—	—	—	38.5	33.6
	1918	26.3	25.7	28.9	—	26.1	27.5	27.0	34.5	31.7
	1919	—	30.9	33.5	—	35.4	30.7	28.4	34.1	32.2
	1920	24.5	24.0	24.1	—	22.7	24.4	22.2	32.0	28.0
Gennemsnit af 1916, 1918 og 1920 }		26.5	25.7	27.2	—	—	26.1	24.6	33.0	30.0
Borris:	1915	26.4	26.0	25.4	—	—	25.6	24.4	32.9	31.0
	1916	27.3	—	—	—	—	28.3	—	—	—
	1917	28.6	27.2	27.5	—	25.6	28.7	26.6	33.9	33.8
	1918	27.0	25.7	27.1	—	25.7	26.5	25.9	33.6	31.6
	1919	26.3	23.9	27.2	—	24.4	23.9	25.5	31.8	31.2
	1920	25.4	24.6	25.1	—	23.8	25.9	24.2	32.6	30.6
Gennemsnit af 5 Aar.		26.7	25.5	26.5	—	—	26.1	25.3	33.0	31.6
Tylstrup:	1916	25.9	26.5	28.1	—	—	27.5	23.7	34.8	34.1
	1917	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1918	22.9	24.5	24.1	—	22.8	25.9	23.6	30.9	31.1
	1919	25.4	24.2	25.4	—	23.1	24.2	23.1	32.4	30.6
	1920	25.4	23.1	23.1	—	23.1	24.2	23.1	29.6	26.0
Gennemsnit af 4 Aar.		24.9	24.6	25.2	—	—	25.5	23.4	31.9	30.5
Jylland		26.0	25.3	26.3	—	—	25.9	24.4	32.6	30.7
Gennemsnit		26.2	25.3	26.2	—	(25.0)	25.9	24.5	32.6	30.8

Sorterne udgør en noget forskellig Procentdel af Kornets Vægt. Da den almindelige Opfattelse er, at disse Skaller ikke har samme Næringsværdi som selve Kærnen, men kun bør regnes lig med Halm eller Avner, foretages sædvanlig ved Sortsforsøg med Havre en Skalbestemmelse for at opnaa den bedst mulige Bedømmelse af Sorternes Værdi.

I Tabel 15 er Havresorternes Skalprocent for de enkelte Stationer og Aar samt Gennemsnittet af disse opført. Om end Tallene varierer ret stærkt, vil det af Tabellen fremgaa, at Gennemsnitstallene i alt væsentligt stemmer i de enkelte Aar, og at de Sorter, der har udpræget afvigende Skalprocent, i det hele og store præsenterer denne over alt. Ved Tystofte staar Kron-Havren lavest med 25.1 pCt. Skal, hvorefter følger Nova-Havre med 25.2, Gul Næsgaard-Havre og Sejr-Havre med 25.8. Ved Lyngby staar Nova-Havre med den fineste Skalprocent paa 24.3, Kron-Havre har 25.8, Gul Næsgaard-Havre og Sejr-Havre henholdsvis 26.1 og 26.9. Sejr-Havren staar begge Steder med størst Skalprocent, men Forskellen paa disse Sorter er i det hele kun lille.

Ved Studsgaard, Borris og Tylstrup staar Guldregns-Havre gennemgaaende med den mindste Skalmængde, hvorefter følger Kron-Havre, Stjerne-Havre, Sejr-Havre, Gul Næsgaard-Havre, Graa Havre, Borris, og Hede-Havre, og samles Gennemsnittet for alle Stationer fra de Aar, hvor Undersøgelserne er fuldt gennemførte, nemlig 5 Aar fra Tystofte, 6 Aar fra Lyngby, 3 fra Studsgaard, 5 fra Borris og 4 fra Tylstrup, vil af Tabellen ses, at Guldregns-Havre har 24.5 pCt., Kron-Havre 25.3, Stjerne-Havre 25.9, Gul Næsgaard-Havre og Sejr-Havre begge 26.2, Graa Havre, Borris, 30.8 og Hede-Havre 32.6 pCt. Skal.

Medens der altsaa kun er ringe Forskel paa de prøvede Sorter af hvid Havre (26.2—24.5 = 1.7 pCt.), har Hede-Havre med sine 32.6 pCt. 8.1 pCt. Skal mere end Guldregns-Havre.

For at vise Skalprocentens Indflydelse paa Udbyttet af skalfri Kærne er der i Tabel 16 foretaget en Sammenstilling af Resultaterne i Gennemsnit for Øerne for sig og Jylland for sig, hvoraf ses den Forskydning, der foregaar i Sorternes Rækkefølge, naar Skalmængden trækkes fra. De 4 Havresorter paa Øerne paavirkes kun lidt af Skalprocenten. Nova-Havren rykker vel fra Pladsen nederst til at staa lige med Kron-Havre, men Tallene er omtrent ens, saa der er her ikke meget at

Tabel 16. Forsøg med Havresorter 1915—1920.
Skalprocent, Kærneudbytte med og uden Skal samt hkg Skal pr. ha.

	Skalprocent	Kærneudbytte i hkg pr. ha			hkg Skal pr. ha	Forholdstal		
		Med Skal	Uden Skal	Med Skal		Uden Skal		
Tystofte og Lyngby.								
Sejr-Havre	26.4	1	30.9	3	22.7	8.2	100	100
Kron-Havre	25.5	2	30.8	1	22.9	7.9	100	101
Gul Næsgaard-H.	26.0	3	30.4	4	22.5	7.9	98	99
Nova-Havre	24.8	4	30.4	2	22.9	7.5	98	101
Studsgaard, Borris, Tylstrup.								
Sejr-Havre	26.0	6	22.6	7	16.7	5.9	100	100
Kron-Havre	25.3	3	24.5	2	18.3	6.2	108	110
Gul Næsgaard-H.	26.3	5	23.7	5	17.5	6.2	105	105
Stjerne-Havre	25.9	4	23.9	4	17.7	6.2	106	106
Guldregns-Havre	24.4	7	22.2	6	16.8	5.4	98	101
Hede-Havre	32.6	1	26.4	3	17.8	8.6	117	107
Graa Havre, Borris	30.7	2	25.8	1	19.2	6.6	114	115

hente ved at inddrage Skalprocenten i Bedømmelsen. Ved de jyske Stationer er prøvet lidt flere Sorter, deriblandt en hvid Havre med lille og to Former af graa Havre med stor Skal-mængde. Derfor bliver Forskellen her noget større. Gul Næsgaard-Havre og Stjerne-Havre staar uanfægtet paa samme Plads i Rækken; Kron-Havre forbedrer sit Udbytte med 2 pCt., Guldregns-Havre med 3, Graa Havre, Borris, med 1 pCt., hvorimod Hede-Havren gaar 10 pCt. tilbage og bliver Nr. 3 i Rækken, medens den før var en stor Nr. 1.

Kemiske Analyser.

De i den her omhandlede Forsøgsrække prøvede Havresorter har i den Udstrækning, som er anset formaalstjenlig og overkommelig, været Genstand for kemisk Undersøgelse, hvorunder er bestemt Indholdet af Kvælstof og Fedt samt Tørstof. Arbejdet er udført af Assistent *J. Jensen* i Laboratoriet paa Forsøgsstationen ved Lyngby.

I Tabellerne 19—22, Side 92—94, er Resultaterne af denne omfattende Undersøgelse opførte.

Tabel 17. Forsøg med Havresorter.
8 Havresorters Indhold af Kvælstof og Fedt i pCt. af Tørstoffet.
Gennemsnit af Aarene 1916, 1917, 1918 og 1920.

Navn	Sejr-Havre	Kron-Havre	Gul Næsgd.-H.	Nova-Havre	Stjerne-Havre	Guidregns.-H.	Hede-Havre	Graa Havre, Borris	Gennemsnit	pCt. Tørstof, Gennemsnit
Kvælstof.										
Lyngby	2.24	2.22	2.03	2.11	—	—	—	—	2.15	—
Askov Lermark	2.11	2.06	1.88	—	2.17	2.25	2.12	(2.03)	2.09	—
Askov Sandmark	1.83	1.70	1.77	—	1.86	1.94	1.71	1.70	1.79	—
Tylstrup	2.24	2.11	2.13	—	2.20	2.35	2.13	2.03	2.17	—
Gennemsnit af Askov Lerm., Askov Sandm. og Tylstrup)	2.06	1.96	1.93	—	2.08	2.18	1.99	(1.92)	2.02	—
Kvælstofholdige Stoffer	12.88	12.25	12.06	—	13.00	13.63	12.44	12.00	12.62	—
Fedt.										
Lyngby	4.92	4.95	5.02	5.67	—	—	—	—	5.14	88.33
Askov Lermark	4.90	5.27	5.39	—	5.72	5.49	4.74	(5.10)	5.23	87.07
Askov Sandmark	5.02	5.57	5.36	—	5.48	5.38	4.44	(4.91)	5.17	87.16
Tylstrup	4.83	5.15	5.27	—	5.38	5.02	4.54	5.00	5.03	87.82
Gennemsnit af Askov Lerm., Askov Sandm. og Tylstrup)	4.92	5.33	5.34	—	5.53	5.30	4.57	(5.00)	5.14	—
pCt. Tørstof ved Askov Lerm., Askov Sandm. og Tylstrup, i Gennemsnit af 4 Aar)	87.29	87.29	87.16	—	87.27	87.56	87.29	87.64	87.36	87.36

I sammentrængt Form er Materialet gengivet i Tabel 17, hvor Indholdet af Kvælstof og Fedt i pCt. af Tørstoffet i Gennemsnit af 4 Aar (1916, 1917, 1918 og 1920) er opført, og hvoraf kan ses, dels de vigtigste Havresorters Indhold af nævnte Værdistoffer og dels Variationen paa 4 Forsøgsstationer. Mængden af kvælstofholdige Stoffer er udregnet ved at folde Kvælstoftallet med 6.25.

For Kvælstoffets Vedkommende vil ses, at Havrekærnen fra Askov Sandmark hos alle Sorter indeholder mindre end Havren fra de lermuldede Jorder ved Lyngby og Askov Lermark, men tillige at Sandmarkerne ved Tylstrup formaar at yde Havren en Ernæring, som foruden at bringe Havre-

udbyttet op, se Tabel 9, ogsaa forøger Kvælstofprocenten; den er i Gennemsnit 2.02.

Hvad de enkelte Sorter angaar, staar Guldregns-Havren øverst med 2.18 pCt. Kvælstof i Gennemsnit, svarende til 13.63 pCt. kvælstofholdige Stoffer, medens de øvrige Sorter kun indeholder fra 12 til 13 pCt. Sejr-Havre staar lidt over, Kron-Havre noget under Gennemsnittet.

Fedtindholdet synes ikke at paavirkes af Jordens Frugtbarhed; der er i det hele taget kun ringe Forskel paa Mængden af Fedt i Havren fra de 4 Forsøgssteder. Hede-Havren er fattig paa Fedt (4.57 pCt.), de andre har fra 4.92 til 5.53 pCt.

Tørstofmængden udgør i Gennemsnit 87.36 pCt. Den næsten mærkelig store Overensstemmelse, som her forekommer, hidrører delvis fra, at Prøverne opbevares ret lang Tid paa samme Sted, før Undersøgelsen foretages.

Sammendrag.

I Tabel 18 er givet en samlet Oversigt over Resultaterne. Tallene er Gennemsnit for 6 Aar og for 3 Stationer paa Øerne, 5 Stationer i Jylland. Tabellen viser Udbyttet af Kærne og Halm i hkg pr. ha, Kærneprocent af hele Afgrøden, Forholdstal for Udbyttet af Kærne og Halm, Kærnens Rumvægt og Kornvægt, Sorternes Lejetilbøjelighed, Tidlighed og Skalprocent.

Sejr-Havren fra Svaløf i Skaane er en Familie, udvalgt af Milton-Havre¹⁾. Den har paa de 3 Stationer paa Øerne givet det største Udbytte af baade Kærne og Halm. Ved de jyske Stationer giver den derimod lavere Kærneudbytte end de 4 følgende Sorter af hvid Havre. Kærnen er hvidgul, af høj Rumvægt og middelhøj Kornvægt. Skalprocenten er middelhøj. Den er halmrig, stivstraaet og middeltidlig.

Kron-Havren (Svaløf) nedstammer fra Provsti-Havre. Medens den paa Øerne knap nok kan maale sig med Sejr-Havre i Kærneudbytte og giver noget mindre Halm end denne, staar den ved de jyske Stationer med et Kærneudbytte, der er 190 kg højere end Sejr-Havrens. Den har høj Kærneprocent, knap middelhøj Rumvægt, høj Kornvægt og lille Skalprocent,

¹⁾ Milton-Havre er en amerikansk Sort af Provsti-Typen.

er derhos ret halmrig, stivstraaet og middeltidlig. Kornets Farve er hvidgul.

Gul Næsgaard-Havre er udvalgt af Beseler-Havre, der atter stammer fra Provsti-Havre og er tiltrukket af Bestyrer *H. A. B. Vestergaard*, Abed. Den har paa Øerne givet 50 kg Kærne mindre, men i Jylland 110 kg Kærne mere end Sejr-Havre. Kornets Farve er straagul. Det er en storkornet, stivstraaet og halmrig Havresort med middelhøj Rumvægt, høj Kornvægt og ret lille Skalprocent. Den er middeltidlig.

Tabel 18. Forsøg med Havresorter.
Oversigt over Resultaterne 1915—1920.

Navn	Udbytte i hkg pr. ha		Kærne i pCt. af hele Afgrøden	Forholds- tal for Udbyttet af		Vægt		Lejetilbøjelighed, 1—10. 10 = helt i Leje.	Tidlighed, 1—10. 1 = tidligst.	Skalprocent
	Kærne	Halm		Kærne	Halm	kg pr. hl	mg pr. Korn			
Tystofte, Lyngby og Aakirkeby.										
Sejr-Havre	30.9	47.5	38	100	100	51.7	33.7	4	4	26.4
Kron-Havre	30.8	46.7	40	100	98	48.6	34.3	4	4	25.5
Gul Næsgaard-Havre .	30.4	46.9	39	98	99	50.7	36.6	4	4	26.0
Nova-Havre	30.4	45.1	40	98	95	51.6	34.3	5	2	24.8
Irsk Banner-Havre ...	29.7	44.8	40	96	94	50.3	32.1	3	4	26.0
Askov Lermark, Askov Sandmark, Studsgaard, Borris og Tylstrup.										
Sejr-Havre	22.6	36.3	38	100	100	49.7	34.3	2	4	26.0
Kron-Havre	24.5	35.4	41	108	98	49.4	35.1	2	4	25.3
Gul Næsgaard-Havre .	23.7	35.6	40	105	98	47.9	36.3	2	4	26.3
Stjerne-Havre	23.9	33.5	42	106	92	48.7	32.7	3	3	25.9
Guldregns-Havre	22.2	36.2	38	98	100	51.3	31.9	2	1	24.4
Hede-Havre	26.4	40.4	40	117	111	43.7	30.5	6	8	32.6
Graa Havre, Borris ..	25.8	40.1	39	114	110	44.7	30.5	5	8	30.7
Graa Havre, Trifolium	26.6	40.8	39	118	112	42.3	29.7	6	8	34.7

Nova-Havre er ligeledes tiltrukket af Bestyrer *H. A. B. Vestergaard*, Abed, og udvalgt af Provsti-Havre i 1910. Paa Øernes lermuldede Jord har den givet 50 kg Kærne mindre, men i Gennemsnit for 4 Aar, 1917—20, ved de jyske Stationer 50 kg Kærne mere end Sejr-Havre. Den forholder sig altsaa i denne Henseende omtrent som Gul Næsgaard-Havre. Nova-Havre har

hvidgule, lidt langstrakte Kærner med god Rumvægt og Kornvægt og lille Skalprocent. Den er ret stivstraaet, ikke halmrig og tidlig moden.

Stjerne-Havre (*N. P. Nielsen*, Tystofte), der ogsaa stammer fra Provsti-Havre, har ved de jydsk Stationer givet 130 kg Kærne mere end Sejr-Havre. Kærnen er straagul, af middelhøj Rumvægt og lav Kornvægt. Den er halmfattig, ikke stivstraaet og middeltidlig. Skalprocenten er lille.

Guldregns-Havre (Svaløf) har samme Oprindelse som Sejr-Havre. Den er meget tidlig moden, straagul og smaakærnet. Kærnen har en meget høj Rumvægt og er tyndskallet. Sorten er stivstraaet og halmrig og fortjener især Udbredelse paa lave, sent tjenlige Marker.

Hede-Havre er en Stamme af graa Havre, tiltrukket af Statskonsulent *K. Hansen*, Lyngby. Den har i 1915—1920 givet 380 kg Kærne og 410 kg Halm mere end Sejr-Havre, er haardfør mod Tørke, meget halmrig, men blødstraaet og grovskallet. Kærnen har lav Kornvægt, meget lav Rumvægt og er sildig moden. Den har væsentlig kun Betydning i Hedeegne og paa tørre Sandjorder i Jylland.

Graa Havre, Borris, og Graa Havre, *Trifolium*, er Familie-Stammer af graa Havre, hvoraf den første er tiltrukket af Forstander *Jens Nielsen*, Borris, den sidste af Redaktør *Carl Mariboe*, *Trifolium* (af Eskær graa Havre). Begge Stammer har givet et Udbytte paa det nærmeste som Hede-Havre og besidder i alt væsentligt de samme Fortrin og Mangler som denne.

Irsk Banner-Havre er en Familie af Banner-Havre, modtaget fra Irland. Den har i Udbytte ikke kunnet maale sig med vore bedste Havresorter, og da den heller ikke i andre Henseender er i Besiddelse af særlige Fortrin, er der ingen Brug for den¹⁾.

¹⁾ De i denne Forsøgsrække prøvede Havresorter er alle Familiestammer. I øvrigt skal der henvises til, at der i Tidsskrift for Planteavl, 16. Bind, Side 614—696, findes en udførlig Beskrivelse af Havresorter.

Tabel 19. Forsøg med Havresorter 1915—1920.
Kvælstofindhold i pCt. af Tørstoffet.
Lyngby, Tystofte og Aakirkeby.

Aar	Sejr-Havre	Kron-Havre	Gul Næs-gaard-H., 1910	Gul Næs-gaard-H., gl. Avl	Nova-Havre	Irsk Banner-Havre
Lyngby.						
1915	1.67	1.68	1.78	1.68	1.63	1.74
1916	1.73	1.70	1.67	1.67	1.69	1.70
1917	2.43	2.38	2.39	2.46	2.48	2.51
1918	2.45	2.55	2.36	2.38	2.51	2.51
1919	2.25	2.32	2.29	—	2.27	—
1920	2.33	2.25	1.69	2.19	1.76	2.22
Gsn.	2.14	2.15	2.03	(2.08)	2.06	(2.14)
Tystofte.						
1915	2.32	2.30	2.31	2.30	2.33	—
1920	1.82	1.83	1.84	1.83	1.91	1.90
Gsn.	2.07	2.07	2.08	2.07	2.12	(1.90)
Aakirkeby.						
1915	2.16	2.24	2.25	2.15	2.51	—

Tabel 20. Forsøg med Havresorter.
Fetindhold i pCt. af Tørstoffet.
Lyngby, Tystofte og Aakirkeby.

Lyngby.						
1915	4.97	5.19	5.03	5.19	5.56	4.90
1916	5.43	5.04	5.72	5.35	6.09	5.64
1917	5.93	5.40	5.25	5.88	6.23	5.53
1918	4.28	4.78	4.15	4.29	5.07	4.56
1919	4.49	4.63	5.08	—	5.28	—
1920	4.06	4.58	4.96	4.43	5.27	4.30
Gsn.	4.86	4.94	5.03	(5.03)	5.58	(4.99)
Tystofte.						
1915	4.34	4.60	4.54	4.60	5.35	—
1920	4.83	4.97	4.97	4.77	5.37	5.26
Gsn.	4.59	4.79	4.76	4.69	5.36	(5.26)
Aakirkeby.						
1915	4.51	4.63	4.52	4.62	5.16	—

Tabel 21. Forsøg med Havresorter.
 Kvælstofindhold i pCt. af Tørstoffet.
 Askov Lermark og Sandmark, Studsgaard, Borris og Tylstrup.

Aar	Sejr- Havre	Kron- Havre	Gul Næs- gaard- Havre	Stjerne- Havre	Guld- regns- Havre	Hede- Havre	Graa Havre, Borris	Graa Havre, Trifol.
Askov Lermark.								
1915	2.03	2.02	2.06	2.03	2.31	2.13	2.01	—
1916	1.87	1.85	1.88	1.90	2.02	1.96	1.75	—
1917	2.02	1.96	2.23	2.19	2.35	1.90	1.89	1.91
1918	2.50	2.42	1.37	2.58	2.51	2.44	2.45	1.72
1920	2.06	2.00	2.02	2.00	2.13	2.18	—	2.14
Gsn.	2.10	2.05	1.91	2.14	2.26	2.12	(2.03)	(1.92)
Askov Sandmark.								
1915	2.01	1.98	2.00	2.09	2.13	1.91	1.92	—
1916	1.32	1.26	1.33	1.30	1.39	1.37	1.43	—
1917	2.41	2.17	2.21	2.50	2.55	1.82	1.94	1.85
1918	1.57	1.50	1.53	1.63	1.67	1.68	1.73	1.62
1919	1.67	1.65	1.72	1.67	1.72	1.58	1.58	1.58
1920	2.02	1.87	2.01	1.99	2.14	1.98	—	1.89
Gsn.	1.83	1.74	1.80	1.86	1.93	1.72	(1.72)	(1.74)
Studsgaard.								
1915	1.94	1.80	1.90	1.89	2.01	1.80	1.76	1.76
1916	1.58	1.55	1.44	1.48	1.62	1.61	1.55	1.54
1920	1.92	1.61	1.77	1.90	1.99	1.72	1.67	1.64
Gsn.	1.81	1.65	1.70	1.76	1.87	1.71	1.66	1.65
Borris.								
1915	1.68	—	1.70	1.69	1.89	1.73	1.66	—
1916	1.51	1.47	1.53	1.49	1.60	1.64	1.52	—
1917	1.81	1.57	1.61	1.73	1.73	1.70	1.71	1.79
Gsn.	1.67	1.52	1.61	1.64	1.74	1.69	1.63	(1.70)
Tylstrup.								
1916	2.47	2.32	2.30	2.35	2.48	2.35	2.15	—
1917	2.23	2.13	2.10	2.32	2.50	2.24	2.00	2.12
1918	2.03	1.98	1.96	1.99	2.25	1.92	1.85	1.96
1919	2.08	1.89	1.92	1.94	2.13	1.83	1.82	1.86
1920	2.23	2.00	2.15	2.15	2.18	2.01	2.11	1.94
Gsn.	2.21	2.05	2.09	2.15	2.31	2.07	1.99	(1.97)

Tabel 22. Forsøg med Havresorter.
Fetindhold i pCt. af Tørstoffet.
Askov Lermark og Sandmark, Studsgaard, Borris og Tylstrup.

Aar	Sejr-Havre	Kron-Havre	Gul Næs-gaard-Havre	Stjerne-Havre	Guld-regns-Havre	Hede-Havre	Graa Havre, Borris	Graa Havre, Trifol.
Askov Lermark.								
1915	5.17	5.53	5.32	5.58	5.65	4.76	4.97	—
1916	4.90	5.68	5.51	5.81	5.55	4.71	5.09	—
1917	5.25	5.37	5.65	5.87	5.86	4.74	5.11	4.69
1918	4.83	4.83	5.33	5.77	5.46	5.53	5.09	4.48
1920	4.53	5.21	5.05	5.41	5.08	3.96	—	4.37
Gsn.	4.96	5.32	5.37	5.69	5.52	4.74	(5.07)	(4.51)
Askov Sandmark.								
1915	4.91	5.39	4.78	5.63	5.33	4.58	4.80	—
1916	5.55	6.18	6.02	6.11	5.53	4.72	5.42	—
1917	4.88	5.11	5.11	4.90	5.54	4.68	4.94	4.39
1918	4.43	5.27	4.81	5.18	4.71	3.91	4.37	4.62
1919	4.99	5.67	5.22	6.24	5.53	5.22	5.94	5.21
1920	5.16	5.72	5.48	5.74	5.75	4.45	—	4.95
Gsn.	5.00	5.56	5.24	5.63	5.40	4.59	(5.09)	(4.79)
Studsgaard.								
1915	4.55	5.19	5.31	5.24	5.20	4.65	4.76	4.68
1916	4.95	5.85	5.25	5.53	5.47	4.98	5.22	4.51
1920	4.97	5.49	5.25	5.54	5.35	4.83	5.58	4.82
Gsn.	4.82	5.44	5.27	5.44	5.34	4.82	5.19	4.67
Borris.								
1915	4.70	—	4.93	5.16	4.98	3.94	4.40	—
1916	5.06	5.69	5.34	5.31	5.24	4.51	5.22	—
1920	5.07	5.21	5.11	5.50	5.22	4.19	4.82	4.24
Gsn.	4.94	5.45	5.13	5.32	5.15	4.21	4.81	—
Tylstrup.								
1916	4.45	5.14	5.11	5.45	4.79	4.59	4.87	—
1917	4.80	4.69	5.51	5.09	5.31	4.36	4.78	4.31
1918	4.83	5.25	5.10	5.61	5.15	4.39	5.03	4.55
1919	5.03	5.50	5.43	5.54	4.90	4.58	4.89	3.87
1920	5.23	5.51	5.37	5.35	4.81	4.80	5.30	5.08
Gsn.	4.87	5.22	5.30	5.41	4.99	4.54	4.97	(4.45)